

Fale Alea 'o Tonga

KO E MINITI 'O E

FEME'A'AKI

'A E

HOU'EIKIM MIPA

'O E

FALE ALEA 'O TONGA

FIKA	1
'AHO	Tu'apulelulu, 18 Sanuali 2018

Fai 'i Nuku'alofa

HOU'EIKI M MIPA 'O E FALE ALEA

'Eiki Sea Fale Alea

Lord Fakafanua

'Eiki Fakafofonga N pele, Vahefonua Tongatapu

Hou'eiki Minisit Kapineti

'Eiki Pal mia

Samuela 'Akilisi P hiva

'Eiki Tokoni Pal mia

Semisi Lafu Sika

'Eiki Minisit Fonua, Ngaahi Koloa Fakaenatula

Lord Ma'afu Tukui'aulahi

'Eiki Minisit Pa'anga & Palani Fakafonua

Dr. Pohiva Tu'i'onetoa

'Eiki Minisit F fakatau'aki, Konisiuma, Fakatupu Koloa,

'Ilo Fo'ou & Ng ue 'a e Kakai

Dr. Tu'i Uata

'Eiki Minisit Polisi & T mate Afi, T naki Pa'anga & Kasitomu

M teni Tapueluelu

'Eiki Minisit Lao & Pil sone,

Sione Vuna Fa'otusia

'Eiki Minisita Ngoue, Me'atokoni, Ngaahi Vao'akau, Toutai

S misi Taelangi Fakahau

'Eiki Minisit ki he Fakamatala 'Ea, Ma'u'anga Ivi &

Ma'u'anga Fakamatala

Poasi Mataele Tei

'Eiki Minisit Mo'ui & Kautaha Pisinisi 'a e Pule'anga

Dr. Saia Ma'u Piukala

'Eiki Minisita Ako & Ako Ng ue

Penisimani 'Epenisa Fifita

Hou'eiki Fakafofonga N pele

Lord Tu'ivakan

'Eiki Fakafofonga N pele Fika 1 Tongatapu.

Lord Vaha'i

'Eiki Fakafofonga N pele Fika 2 Tongatapu

Lord Tu'ilakepa

'Eiki Fakafofonga N pele Fika 1 Vava'u.

Lord Tu'i'afitu

'Eiki Fakafofonga N pele Fika 2 Vava'u.

Lord Tu'iha'angana

'Eiki Fakafofonga N pele Fika 1 Ha'apai

Lord Nuku

'Eiki Fakafofonga N pele 'Eua

Lord Fusitu'a

'Eiki Fakafofonga N pele Ongo Niua

Kau Fakafofonga Kakai

Fakafofonga Kakai 3, Tongatapu

Siaosi Sovaleni

Fakafofonga Fika 5, Tongatapu

Losaline Ma'asi

Fakafofonga Fika 11, 'Eua

Tevita Lavemaau

Fakafofonga Fika 12, Ha'apai

Mo'aleFinau

Fakafofonga Fika 13, Ha'apai

Veivosa Taka

Fakafofonga Fika 15, Vava'u

S miu Kuita Vaipulu

Fakafofonga Kakai 17, Ongo Niua

V tau Hui

**‘ASENITA FAKAANGAANGA FIKA 01/2018
FAKATAHA ‘A E FALE ALEA ‘O TONGA**

*‘Aho Tu apulelulu 18 Sanuali, 2018
10.00am*

HOKOHOKO ‘O ENG UE ‘A E FALE ALEA

- Fika 01 : Lotu (Fakafofonga Fika 5 o Tongatapu)**
- Fika 02 : Fuakava‘i ‘a e Eiki Sea o e Fale Alea**
- Fika 03 : Fuakava i a e Eiki Pal mia o Tonga**
- Fika 04 : Fuakava‘i ‘a e kotoa ‘o e Hou‘eiki Memipa ‘o e Fale Alea**
- Fika 05 : Fakafe iloaki e he Eiki Pal mia a e Hou eiki Minisit
Fuakava‘i ‘a e Hou‘eiki Minisit**
- Fika 06 : Ui ‘o e Fale Alea**
- Fika 07 : Me‘a ‘a e ‘Eiki Sea ‘o e Fale Alea**
- Fika 08 : Fili e Sea ‘o e Komiti Kakato**
- Fika 09 : Lipooti Fika 1/2018 mei he Komiti Fili ki he Tali Folofola**
- Fika 10 : Ngaahi Me‘a Makehe**
- Fika 11 : Kelesi**

Fakahokohoko

Fale Alea ‘o Tonga.....	6
Lotu	6
‘Asenita ng ue ‘a e Fale	7
Fakafuakava’i ‘Eiki Sea Fale Alea.....	7
Fakafuakava’i ‘Eiki Pal mia	7
Fakafuakava’i Hou’eiki N pele ‘o e Fale Alea	8
Fakafuakava’i toenga Hou’eiki Memipa e Fale	8
Fakafuakava’i kau Fakafofonga Kakai	10
Fakafe’iloaki e kau M mipa fo’ou e Kapineti	11
Fakafuakava’i Hou’eiki Memipa Kapineti.....	11
Tokanga ki he te’eki ke fakafuakava’i Minisita Pa’anga.....	13
Poaki.....	14
Tokanga ki he Kupu 53 ‘a e Konisit tone.....	15
Tokanga ki he Lao ‘Inivesi.....	15
Fili Sea K miti Kakato.....	16
Fokotu’u Fakafofonga Ha’apai 13 ke Sea K miti Kakato	16
Fokotu’u Fakafofonga Fika 5 Tongatapu ke Sea K miti Kakato	16
Tokanga ki he ngali fakapalataha ng ue Sea kimu’a K miti Kakato	17
Fokotu’u fika 17 ki he lakanga Sea K miti Kakato	19
P loti’i ‘o tali hoko Ha’apai 13 Sea K miti Kakato	22
Me’a ‘a e Sea K miti Kakato	22
L pooti Fika 1/2018 K miti Fili Tali T Folofola.....	23
Lipooti mei he K miti Fili Tali T Folofola.....	23
Lau Lipooti fika 1/2018 K miti Fili Tali T Folofoa	23
Vikia tali t folofola faka’ofa’ofa e K miti	24
Tokanga ki he palakalafi 3 e Tali T Folofola	25
P loti’i ‘o tali e fakalea Tali T Folofola ki he Tu’i	27
Fili toko 2 ke ‘ave Tohi Tali T Folofola ki he Tu’i.....	27
Ngaahi me’a kehe.....	27
Fakamahino ne poaki pe folau Minisita Pa’anga	27
Fakamahino ‘isiu fekau’aki mo e kupu 53 e Konisitutone.....	28

Tokanga ki he te'eki fakafuakava'i Minisita Pa'anga.....	28
'Osi fakanofu Tu'i kau Minisita kau ai Minisita Pa'anga.....	28
Hoha'a ki he tu'unga fakamo'ui lelei 'Eiki Pal mia.....	29
Kole ki ha lipooti tau'at ina ki he tu'unga mo'ui 'a e Pal mia.....	32
Kelesi.....	32
Fakam 'opo'opo Feme'a'aki Fale Alea 'o Tonga	33

Fale Alea 'o Tonga

'Aho: Tu'apulelulu, 18 Sanuali 2018

Taimi: 1000 – 1005 Pongipongi

S tini Le'o: Me'a mai e 'Eiki Sea Fale Alea.

<001>

Taimi: 1005-1010

S tini Le'o: Me'a mai 'Eiki Sea 'o e Fale Alea. (*Lord Fakafanua*)

'Eiki Sea: M 1 homou laum lie lelei Hou'eiki. Kimu'a pea tau hoko atu te u fakama'ala'ala atu 'etau 'asenita ki he 'aho ni. Mou me'a hifo p ki he 'etau 'asenita ko e lotu 'e fai he Fakafofonga fika nima 'o Tongatapu. Kole atu ki he Fakafofonga fika nima kamata mai 'etau lotu ki he 'aho ni.

Lotu

(Na'e tatakí 'e he Fakafofonga Kakai 'o Tongatapu nima, Losaline Ma'asi 'a e lotu ki he pongipongi ni ke kamata'aki 'a e f me'a'aki 'o e Fale Alea ki he 'aho ni.)

<002>

Taimi: 1010-1015

(Na'e kei hoko atu pe heni 'a e lotu)

<003>

Taimi: 1015-1020

(...hoko atu p 'a e lotu)

<005>

Taimi: 1020-1025

Me'a 'a e 'Eiki Sea

'Eiki Sea : Fakam 1 atu ki he Fakafofonga Tongatapu 5 'i hono tatakí mai 'etau Falé 'aki 'etau lotu. Kole atu Hou'eiki, ke mou fakatokanga'i 'etau 'as nitá. Ko e 'aho mahu'inga eni, ko e 'uhingá ko 'etau 'as nitá 'oku h ai e kongá 'e 3. 'Uluaki, ko hono fakafuakava'i 'a e Hou'eiki M mipá, peh foki ki he Kapinetí mo e 'Eiki Pal miá. Ua ki aí, ko 'etau fili e 'Eiki Sea 'o e K miti

Kakató Pea ko 'etau ng ue faka'osi he 'as nita ki he 'aho ni, ko e lipooti Fika 1/2018 mei he K miti Fili ki he Tali Folofolá.

'Asenita ng ue 'a e Fale

Hou'eiki, ko 'etau founa ng ue 'oku faingofua. Te tau kamata p 'i hono fakafuakava'i 'a e motu'a ni, Sea e Fale Alea, 'aki 'a e founa 'eku lau 'a e fuakavá, pea u fakamo'oni ki ai, peh foki 'eku 'uma ki he Tohitapu. Ko e founa tataup p te mou ng ue'akí, pea 'oku ou kole atu, Hou'eiki, ke tau fakanounou p . Te u kole atu ki he kaung ue ke nau takai p 'i he t pile, 'o fakafuakava'i taki taha kimoutolu. Ka kimu'a pea tau hoko atú, kole atu p ke tau tauhi 'a e 'asenita, 'a 'etau 'osi p hono fuakava'i e Sea, pea tau hoko atu ki hono fakafuakava'i e 'Eiki Pal miá. Ko e 'Eiki Pal miá 'oku 2 'ene fuakavá. 'E fakafuakava ko e Fakafofonga 'o e V henga Tongatapu 1, pea te ne to e fuakava, 'i he'ene fuakava ko e 'Eiki Minisit pe ko e 'Eiki Pal mia 'o e Kapinetí. Ko 'ene hili p hono fakafuakava'i e 'Eiki Pal miá, te tau hoko atu leva ki he Hou'eiki M mipa 'o e Falé, 'o kamata p 'i hoku to'omata'ú, ko e Tokoni Seá, pea hokohoko atu ai p , pea tau toki faka'osi leva ki he Hou'eiki Minisit , 'osi hano fakafe'iloaki'i kitautolu 'e he 'Eiki Pal mia. He 'ikai ke u toe fakal loa, mahino p 'etau 'as nitá, ko e kole atu ki he Kalake ke tau kamata he 'as nita fika 2.

Fakafuakava'i 'Eiki Sea Fale Alea

'Eiki Sea : 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI, ko e Tu'i totonu 'o e Tonga, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tonga, pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'o e Fale Aleá. Ko au, Lord Fakafanua.

Fakafuakava'i 'Eiki Pal mia

'Eiki Pal mia : 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI, ko e Tu'i totonu 'o e 'Otu Tongá, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tongá, pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga ni, mo e ng ue 'a e Fale Alea. Ko au, Samuela 'Akilisi P hiva.

'Eiki Pal mia : 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u fai talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou Vi, ko e Tu'i totonu 'o e 'Otu Tongá, pea te u

<006>

Taimi: 1025-1030

'Eiki Pal mia: ...Tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'o e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tonga, pea fai 'a e ng ue ki he'eku potung ue ki he ngata'anga 'o 'eku mafai koe'uh ki he lelei 'a e Tu'i mo e Pule'anga.

Fakafuakava'i Hou'eiki N pele 'o e Fale Alea

Lord Tu'ilakepa: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tongá pea faitotonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'a e Fale Aleá ko au Lord Tu'ilakepa.

Lord Tu'ivakan : 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konist tone 'o e Pule'anga 'o Tongá pea faitotonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'a e Fale Aleá ko au Lord Tu'ivakan .

Lord Vaha'i: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tongá, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konist tone 'o e Pule'anga 'o Tonga pea faitotonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'a e Fale Aleá ko au Lord Vaha'i.

Lord Tu'iha'angana: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tongá, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konist tone 'o e Pule'anga 'o Tonga pea faitotonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'a e Fale Aleá ko au Tu'iha'angana.

Lord Nuku: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tongá pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konist tone 'o e Pule'anga 'o Tonga pea faitotonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'a e Fale Aleá ko au Nuku...

<007>

Taimi: 1030-1035

Lord Fusitu'a : 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afio ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tongá, pea faitotonu mo ma'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'a e Fale Alea. Ko au *Lord* Fusitu'a.

Fakafuakava'i toenga Hou'eiki Memipa e Fale

Dr. Tu'i Uata : 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u talangofua mo'oni ki he'ene 'Afio ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tongá, pea faitotonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'a e Fale Alea. Ko au Tevita Tu'i Uata.

Semisi Fakahau : 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u talangofua mo'oni ki he'ene 'Afió ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone

‘o e Pule’anga ‘o Tonga, pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘a e Fale Alea. Ko au S misi Taelangi Fakahau.

Vuna Fa’otusia: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua, te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tongá, pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘a e Fale Alea. Ko au Sione Vuna Fa’otusia

Semisi Sika: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua, te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga, pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘a e Fale Alea. Ko au S misi K. L. Sika.

Lord Ma’afu: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua, te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga, pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘a e Fale Alea. Ko au Ma’afu...

<008>

Taimi: 1035-1040

Saia Piukala: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga. Pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘o e Fale Alea. Ko au Saia Ma’u Piukala ...

Poasi Tei: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘o e Fale Alea. Ko au Poasi Mataele Tei ...

Penisimani Fifita: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘o e Fale Alea. Ko au Penisimani ‘Epenisa Fifita ...

M teni Tapueluelu: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘o e Fale Alea. Ko au M teni Tapueluelu ...

‘Akosita Lavulavu: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga pea te u tauhi m ’oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga pea faitotonu mo m ’oni’oni ‘a e lakanga mo e ng ue ‘o e Fale Alea. Ko au ‘Akosita Havili Lavulavu ...

Fakafuakava'i kau Fakafofonga Kakai

V tau Hui: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afió ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone ...

<009>

Taimi: 1040–1045

V tau Hui: Konisit tone 'o e Pule'angá 'o Tonga. Pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakangá mo e ng ue 'o e Fale Alea. Ko au V tau Mefi Hui.

S miu Vaipulu: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afió ko Tupou 6 ko e Tu'i totonu 'o Tonga. Pea u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'angá 'o Tonga. Pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'o e Fale Alea. Ko au S miu Kuita Vaipulu.

Veivosa Taka: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, te u talangofua ki he 'Ene 'Afió ko Tupou 6 ko e Tu'i totonu 'o Tonga. Pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'angá 'o Tonga. Pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'o e Fale Alea. Ko au Veivosa *Light of Life* Taka.

Mo'ale Finau: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, ke u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afió ko Tupou 6 ko e Tu'i totonu 'o Tonga. Pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'angá 'o Tonga. Pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'o e Fale Alea. Ko au Mo'ale Finau.

Tevita Lavemaau: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, ke u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afió ko Tupou 6 ko e Tu'i totonu 'o Tonga. Pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'angá 'o Tonga. Pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'o e Fale Alea. Ko au Tevita Lavemaau.

Losaline Ma'asi: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua, ke u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afió ko Tupou 6 ko e Tu'i totonu 'o Tonga. Pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'angá 'o Tonga. Pea fai totonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'o e Fale Alea. Ko au Losaline Ma'asi...

<001>

Taimi: 1045-1050

Siaosi Sovaleni: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afi , Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tonga pea faitotonu mo m 'oni'oni 'a e lakanga mo e ng ue 'o e Fale Alea.

Ko au Siaosi 'Ofa ki Vahafolau Sovaleni.

Fakafe'iloaki e kau M mipa fo'ou e Kapineti

'Eiki Sea: M 1 Hou'eiki. Ko e faingam lie eni kole atu ki he 'Eiki Pal mia ke fakafe'iloaki mai e Hou'eiki Minisit peh foki pea mo hono fakafuakava'i kinautolu. Me'a mai 'Eiki Pal mia.

'Eiki Pal mia:

'Eiki Tokoni Pal mia, Minisit ki he Ngaahi Ng ue Lalahi & Takimamata – S misi Kioa Lafu Sika

'Eiki Minisit Pa'anga & Palani Fakafonua – P hiva Tu'i'onetoa

'Eiki Minisit Fonua & Ngaahi Koloa Fakaen tula – Lord Ma'afu

'Eiki Minisit Ako & Ako Ng ue – Penisimani 'Epenisa

'Eiki Minisit Mo'ui & Ngaahi Kautaha Pisinisi 'a e Pule'anga – Saia Ma'u

'Eiki Minisit Ng ue, Me'atokoni, Ngaahi Vao'akau & Toutai – S misi Taelangi Fakahau

'Eiki Minisit Lao & Pilisone – Sione Vuna F 'otusia

'Eiki Minisit ki he Fakamatala 'Ea, Ma'u'anga Ivi mo e Ma'u'anga Fakamatala – Poasi Mataele Tei

'Eiki Minisit T naki Pa'anga, Tute, Polisi & Ng ue Tamate Afi – M teni Tapueluelu

'Eiki Minisit ki he Ngaahi Ng ue Fakalotofonua – 'Akosita Lavulavu

'Eiki Minisit F fakatau'aki, Konisiuma, Fakatupu Koloa, 'Ilo Fo'ou & Ng ue 'a e Kakai – T vita Tu'i Uata

'Eiki Sea: M 1 'Eiki Pal mia kole atu ki he Kalake ke fuakava'i mai 'a e Hou'eiki M mipa Kapineti.

(Na'e hoko atu ki hono fakafuakava'i e ka u Hou'eiki Minisit 'o e Kapineti.)

Fakafuakava'i Hou'eiki Memipa Kapineti

'Eiki Tokoni Pal mia: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'aho 'o e 'Otua te u fai talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afi ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tonga pea fai 'a e ng ue 'i he'eku potung ue ki he ngata'anga 'o e mafai koe'uhí ke lelei 'a e Tu'i mo e Pule'anga ni.

Ko au S misi Kioa Lafu Sika.

<002>

Taimi: 1050-1055

'Eiki Minisit Lao: 'Oku ou fuakava ni 'i he 'ao 'o e 'Otua te u fai talangofua mo'oni ki he 'Ene 'Afió ko Tupou VI ko e Tu'i totonu 'o Tonga, pea te u tauhi m 'oni'oni mo haohaoa 'a e Konisit tone 'o e Pule'anga 'o Tonga pea fai 'a e ng ue 'i he'eku Potung ue ki he ngata'anga 'o 'eku mafai koe'uhí ke lelei 'a e Tu'i mo e Pule'anga ni. Ko au Sione Vuna F 'otusia.

‘Eiki Minisit Ngoue: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo‘oni ki he ‘Ene ‘Afió ko Tupou VI ko e Tu‘i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ‘oni‘oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule‘anga ‘o Tonga pea fai ‘a e ng ue ‘i he‘eku Potung ué ki he ngata‘anga ‘o ‘eku mafai koe‘uhi ke lelei ‘a e Tu‘i mo e Pule‘anga ni. Ko au S misi Taelangi Fakahau.

‘Eiki Minisit Fefakatau‘aki: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo‘oni ki he ‘Ene ‘Afió ko Tupou VI ko e Tu‘i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ‘oni‘oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule‘anga ‘o Tonga pea fai ‘a e ng ue ‘i he‘eku Potung ué ki he ngata‘anga ‘o ‘eku mafai koe‘uhi ke lelei ‘a e Tu‘i mo e Pule‘anga ni. Ko au Tevita Tu‘i Uata.

‘Eiki Minisit Fonua: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo‘oni ki he ‘Ene ‘Afió ko Tupou VI ko e Tu‘i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ‘oni‘oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule‘anga ‘o Tonga pea fai ‘a e ng ue ‘i he‘eku Potung ué ki he ngata‘anga ‘o ‘eku mafai koe‘uhi ke lelei ‘a e Tu‘i mo e Pule‘anga ni. Ko au Ma‘afu.

‘Eiki Minisit Mo‘ui: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo‘oni ki he ‘Ene ‘Afió ko Tupou VI ko e Tu‘i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ‘oni‘oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule‘anga ‘o Tonga pea fai ‘a e ng ue ‘i he‘eku Potung ué ki he ngata‘anga ‘o ‘eku mafai koe‘uhi ke lelei ‘a e Tu‘i mo e Pule‘anga ni. Ko au Saia Ma‘u Piukala.

‘Eiki Minisit ‘Atakai: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo‘oni ki he ‘Ene ‘Afió ko Tupou VI ko e Tu‘i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ‘oni‘oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule‘anga ‘o Tonga pea fai ‘a e ng ue ‘i he‘eku Potung ué ki he ngata‘anga ‘o ‘eku mafai koe‘uhi ke lelei ‘a e Tu‘i mo e Pule‘anga ni. Ko au Poasi Mataele Tei.

‘Eiki Minisit Ako: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo‘oni ki he ‘Ene ‘Afió ko Tupou VI ...

<003>

Taimi: 1055-1100

‘Eiki Minisit Ako: ... Ko e Tu‘i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ‘oni‘oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule‘angá ‘o Tonga, pea fai ‘a e ng ue ki he‘eku Potung ue ki he ngata‘anga ‘o hoku mafai koe‘uhi ke lelei ‘a e Tu‘i mo e Pule‘anga ni.

Ko au Penisimani ‘Epenisa Fifita.

‘Eiki Minisit Polisi: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo‘oni ki he ‘Ene ‘Afió ko Tupou VI ko e Tu‘i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi m ‘oni‘oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule‘anga ‘o Tonga, pea fai ‘a e ng ue ‘i he‘eku Potung ue ki he ngata‘anga ‘eku mafai koe‘uhi ke lelei ‘a e Tu‘i mo e Pule‘angá ni.

Ko au M teni Tapueluelu.

‘Eiki Minisit Ngaahi Ng ue Fakalotofonua: ‘Oku ou fuakava ni ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otua te u fai talangofua mo’oni ki he ‘Ene ‘Afio ko Tupou VI ko e Tu’i totonu ‘o Tonga, pea te u tauhi ia, tauhi m ‘oni’oni mo haohaoa ‘a e Konisit tone ‘o e Pule’anga ‘o Tonga, pea fai ‘a e ng ue ‘i he ‘eku Potung ue ki he ngata’anga hoku mafai koe’uhi ke lelei ‘a e Tu’i pea mo e Pule’anga ni.

Ko au ‘Akosita Havili Lavulavu.

‘Eiki Sea: Fakam l atu ki he ‘Eiki Pal mia, hou’eiki ko ene lava ia ‘a ‘etau ‘ senita fika 5, fakafuakava’i ‘a e hou’eiki Minisit , fakam l atu ki he Kalake ‘i he ng ue kuo lava, peh foki ki he Hou’eiki M mipa. Fakafofonga Tongatapu, Hou’eiki N pele, Nuku me’a mai, ‘Eua.

Tokanga ki he te’eki ke fakafuakava’i Minisita Pa’anga

Lord Nuku: Tapu p pea mo e ‘Eiki Sea, fakatapu atu ki he ‘Eiki Pal mia kae’uma’ ‘a e Hou’eiki Minisit , peh foki ki he kau Fakafofonga ‘o e kau N pele pea peh ki he kau Fakafofonga ‘o e Kakai ‘Eiki Sea.

‘Eiki Sea ko e ki’i me’a ‘oku ki’i hoha’a ki ai ‘a e motu’a ni ‘i he pongipongi ni, koe’uhi ko e ‘etau ‘Eiki Minisit Pa’anga. ‘Oku te’eki ai ke fakafuakava’i foki ia ‘i he ‘aho ni k ko ‘eku lave’i ‘oku ‘i muli ia koe’uhi ko e fakafalemahaki, k ‘oku ‘ikai ke u lave’i ‘e au p ko e h , k ko e me’a ‘oku ou ‘uhinga ‘eku fehu’i ko e ‘uhi foki ko ‘etau patiseti ‘Eiki Sea, ‘e anga f f p ‘oku ‘i ai p ha taha ‘oku Tokoni ‘Eiki Minisit Pa’anga, ‘uhi he ‘oku te’eki ai ke fakafuakava’i m mipa ia ko eni ke hoko ko e m mipa ‘o e Fale Alea ‘o Tonga. K ko ‘eku fehu’i atu ko e ‘uhinga ‘Eiki Sea, ko e ‘uhinga ‘oku mama’o ai pea mo e fatongia ko eni ko ‘oku tohi ‘i he Konisit toné ko ia te ne fakah mai ‘a e fakamatala pa’anga ko e patiseti ‘i he kamata ‘o e to’u Fale Alea ko eni ‘Eiki Sea.

Lord Tu’ivakan : Sea k taki mu’a fai mu’a ‘etau taliui kae toki fai ‘a e me’a ko eni.

Lord Nuku: ‘Ikai ka ko ‘eku fehu’i atu he koe’uhi ko e taimi p eni ‘e fehu’i atu ai ‘Eiki Sea, he koe’uhi ko hono fakapapau’i eni kitautolu ko e M mipa ‘o e Fale Alea pea kamata ‘a e ng ue ‘a e Fale Alea, ko ene ‘osi ‘a e tali Folofola ko e me’a leva ‘oku hoko ko ‘etau tali ke fakah mai ‘a e patiseti ko e me’a ia ‘oku fai ki ai ‘a e tokanga ‘Eiki Sea. Koe’uhi ko e te’eki ai ke fakafuakava’i ‘a e ‘Eiki Minisit Pa’anga, pea kapau ‘oku ‘i ai ha, pea kapau ‘oku ‘i ai ha ...ko e h ‘a e tu’unga fakalao ko ki hení ko e me’a ia ‘oku fai ki ai ‘a e hoha’á ‘Eiki Sea. Pea mo e tu’unga ‘oku ‘i ai ‘a e tokotaha ko eni p ‘oku taau ke kei hoko atu ‘i he ‘Eiki Minisit Pa’anga koe’uhi ko e tu’unga ko p ‘e ‘omai ‘e he ‘Eiki Minisit Mo’ui ha fakamatala he ko e me’a ko ki ai ‘oku ‘ave ‘e he Pule’anga ‘a e tokotaha ko eni ki muli, ‘uhi ko e tu’unga ‘o ‘ene mo’ui. Ko e ‘uhinga p ia ‘a e fehu’i ‘Eiki Sea koe’uhi ko e fakafuakava ko ‘oku fai ‘i he pongipongi ní ‘Eiki Sea pea mo e ng ue ‘a e Fale Alea, m l .

‘Eiki Sea: ‘Oku ‘osi mahino ‘a e me’a ‘oku ke tokanga ki ai Fakafofonga, m l . K taki p Fakafofonga ‘oku te’eki ai ke ui ...

<005>

Taimi: 1100-1105

'Eiki Sea: ... e Hou'eiki M mipa, tau, kole atu ke tau nofo p 'i he'etau 'asenita, ko e me'a 'oku tokanga ki ai e Fakafofonga Hou'eiki N pele 'a 'Eua toki tuku ange e faingam lie ki he 'Eiki Pal mia ke 'omai ha tali mei he Pule'anga kae kimu'a pea tau hoko atu tau 'uluaki ui 'a e Fale Alea pea toki mahino mei ai e Hou'eiki M mipa 'oku 'i heni, 'i he'etau fakataha Fale Alea. Kole atu ki he Kalake ke ui e Hou'eiki M mipa e Fale.

Kalake T pile: Tapu mo e 'Eiki Sea 'o e Fale Alea. Tapu mo e 'Eiki Pal mia mo e Hou'eiki Minisit . Tapu mo e Hou'eiki Fakafofonga N pele kae 'uma' e Hou'eiki Fakafofonga 'o e Kakai kae 'at ke fakahoko hono ui e Fale ni ki he pongipongi ni, 'aho Tu'apulelulu 18 'o Sanuali 2018.

(Na'e lele heni 'a e taliui 'a e Fale)

Ui 'a e Fale

Kalake T pile: 'Eiki Sea kole ke u to e fakaongo mu'a. 'Eiki N pele Tu'i' fitu. 'Eiki Sea ko e ngata'anga tali ui 'o e Fale ki he pongipongi ni.

Poaki

Ko e 'Eiki Minisit Pa'anga pea mo e Palani Fakafonua 'oku ma'u heni 'ene poaki mai pea ko e 'Eiki M mipa p 'e taha 'oku 'ikai ke me'a heni ko e tui 'oku ne me'a t mui mai p . M 1 'Eiki Sea.

'Eiki Sea: M 1 Kalake, Hou'eiki koe'uh ko e houa eni 'e taha e ng ue e Fale pau ke tau m 1 1 , kole atu ke tau foki mai he 'osi e miniti 'e 15.

(Pea na'e ki'i m 1 1 miniti 15 ai)

<009>

Taimi: 1115-1120.

S tini Le'o: Me'a mai 'a e 'Eiki Sea 'o e Fale Alea.

'Eiki Sea: Fakatapu ki he 'afio 'a e Tolu Taha'i 'Otua 'i hotau lotolotonga. Tapu ki he 'Ene 'Afio, Tama Tu'i Tupou VI, ko e Hau 'o e 'Otu Tonga, tapu atu ki he Ta'ahine Kuini Nanasipau'u, Tama Pilinisi Kalauni, Tupou To'a mo Ha'a Moheofo. Tapu atu ki he 'Eiki Pal mia, Fakafofonga fika 1 'o Tongatapu, 'Eiki Tokoni Pal mia, peh foki ki he Hou'eiki Minisit . Tapu atu ki he Hou'eiki Fakafofonga N pele, tapu atu ki he Hou'eiki Fakafofonga 'o e Kakai.

Hou'eiki 'oku ou fakafe'iloaki kimoutolu 'i he pongipongi ko eni ko e fakataha fika 1 eni 'o e Fale Alea ki he to'u Fale Alea fo'ou 'o e 2018. M 1 ho'omou laum lie lelei ki he pongipongi ni. Hou'eiki ko e hoko atu 'etau ng ue 'oku ou kole atu ke tau tauhi 'a 'etau ngaahi tu'utu'uni 'a e Fale, 'oku ou kole atu ke mou me'a 'o lau, koe'uhi ke faingofua 'a e ng ue 'a e Fale, pea mo melino 'a 'etau ng ue. Peh foki ki he ngaahi tu'utu'uni 'oku h 'i he Konisit tone mo e Lao 'o e

Fale Alea, 'oku ou kole atu ke mou lau ke mou mea'i lelei 'a e ngaahi mafai mo e ngaahi ngatangata'anga mo e ngaahi founa ng ue 'oku fiema'u ke fakahoko 'aki 'etau ng ue.

Hou'eiki 'oku 'ikai ke 'i ai ha me'a lahi 'oku fie lave ki ai ko 'etau ' senita 'oku toe p 'a e 'aitemi 'e 2, ko e fili 'a e Sea 'o e K miti Kakato, peh foki ki he L pooti fika 1/2018 mei he K miti Fili ki he Tali Folofola. Pea kapau 'e to e 'i ai ha taimi 'e tuku atu 'a e faingam lie ke 'oatu 'a e ngaahi me'a makehe, k 'oku ou tui 'e malava p ke fakahoko 'etau ng ue 'i he pongipongi ni, kae 'oua 'e to e toloi ki 'a efiafi.

Samui Vaipulu: Sea, ko e 'ai ko ...

'Eiki Sea: Me'a mai Fakafofonga Vava'u.

Samui Kuita Vaipulu: Tapu mo e Feitu'u na 'Eiki Sea, fakatapu ki he Pal mia, Tokoni, Hou'eiki Minisit . Sea tapu mo e Hou'eiki Fakafofonga 'o e kau N pele, kae'uma' 'a e kau Fakafofonga 'o e Kakai.

Tokanga ki he Kupu 53 'a e Konisit tone

Sea hang ko ko e me'a ko 'a e Feitu'u na 'oku mahu'inga ke tau muimui ki he 'etau fuakava, 'a ko ke tau tauhi 'a e Konisit tone. Sea, ko e ' senita eni ia 'a e Feitu'u na, maau, k 'i he vakai 'a e motu'a ni, ma'ulalo ...

<006>

Taimi: 1120-1125

S miu Vaipulu: 'Oku hang ke tau ka tuku 'oku te'eki ke fai 'a e kupu 53 'o e Konisit toné 'Eiki Sea, kupu 53 'oku ne fakah mai kuo pau ke 'omai 'e he Minisit Pa'anga ha'ane fakamatala tohi ki he Fale ni 'i he'ene ava p koe'uhi ko e pa'anga na'e fakamoleki mo e pa'anga na'e h mai 'i he vaha'a taimi ko eni 'Eiki Sea. 'I he vakai ma'ulalo ko 'a e motu'a ni 'oku hang kiate au 'oku tukunoa'i 'a e tafa'aki ko eni, k 'oku ou faka'amu au 'Eiki Sea kapau te tau tutuku 'i he 'aho ni, ko e 'uluaki ava eni 'a e Fale, ke me'a atu e Hou'eiki mo e fakamatala ko eni 'o laulau fakalelei 'i 'api ke a'u ko ki he taimi ko 'e h ai 'a e Fale Alea kuo toka m lie hono 'ai.

Tokanga ki he Lao 'Inivesi

Pea ua ki ai Sea, lahi 'aupito 'a e palopalema 'oku hoko mai he ngaahi 'aho ni, 'oku 'i ai 'a e ngaahi lao na'e fokotu'u 'i he fonua ni pea kuo tali ki he *Foreign Investment* mai e tu'utu'uni 'oku 'ikai ke ng ue'aki e me'a ko eni, ko e fehu'i ke fai ha ng ue mu'a 'a e Pule'anga ki he tafa'aki ko eni ko e 'uhinga 'o e *foreign investment* ki'i fakalalakaka faka'ekon mika 'o e fonua k 'i he'ene a'u mai ki he 'aho ni

'Eiki Minisit Polisi: Sea k taki ke u ki'i fakatonutonu p mu'a e Fakafofonga

‘Eiki Sea: K taki Fakafofonga Vava’u ‘oku ‘i ai ‘a e fakatonutonu mei he Minisit Polisi

‘Eiki Minisit Polisi: Tapu mo e Feitu’u na ‘Eiki Sea pea peh ki he Hou’eiki M mipa e Fale Alea. Sea fakatonutonu ko hono ‘uhinga ko e hokohoko ena e ng ue e Fale Alea ‘oku tu’utu’uni mai e Feitu’u na ko e ‘asenita ng ue ia. ‘A ia ko e me’a ‘oku tau hoko atu ki ai ‘Eiki Sea ko e fili ha Sea K miti Kakato, ko e *item* 7 ko e valu ia Sea ko e *item* fika 10 ngaahi me’a makehe mahalo ‘e toki h mai ai ‘a e’ me’a ko ia Sea ka tau hokohoko lelei p mu’a Sea

S miu Vaipulu: M 1

‘Eiki Sea: M 1 ‘Eiki Minisit Polisi, Fakafofonga fakatokanga’i e fakatonutonu pea ‘oku ou tali ‘ene fakatonutonu te u tuku atu sekoni p ‘e nima ke ke faka’osi mai ka tau hoko atu ki he’etau fika 10.

S miu Vaipulu: ‘Io m 1 ‘aupito Sea, ‘oku ou fakam 1 kuo ngalo e tafa’aki ko ia, k ko u fakamanatu atu ko e kupu 53 ‘o e Konisit tone ‘Eiki Sea ‘oku ‘ikai ‘asi ia ‘i he ‘asenita ko eni ‘a e Feitu’u na ko e h e me’a ‘e fai ki ai m 1 .

‘Eiki Sea: M 1 fakam 1 atu ki he Fakafofonga Vava’u mou fakatokanga’i hifo p ‘a e kupu 53 ‘oku ... ‘i he faka’uhinga ‘a’aku ‘oku t kehekehe ‘a e faka-p langi mo e faka-Tonga pea te u toki kumi fale’i ki he Kalake pea toki ‘oatu ‘a e tali ‘i he ‘etau a’u ki he kongia ko ia ‘etau ‘asenita.

Fili Sea K miti Kakato

Hou’eiki tau me’a hifo ki he fili e Sea e K miti Kakato ko e kongia ia tau ng ue tau a’u ki ai, ‘i ai ha fokotu’u, me’a mai ‘Eiki Tokoni Pal mia.

Fokotu’u Fakafofonga Ha’apai 13 ke Sea K miti Kakato

‘Eiki Tokoni Pal mia: Fokotu’u atu e ‘Eiki Fakafofonga Ha’apai 13, Veivosa Taka.

(Poupou ki ai Hou’eiki M mipa)

‘Eiki Sea: Hou’eiki ko e fokotu’u eni he ‘Eiki Tokoni Pal mia Fakafofonga Ha’apai 13 pea ‘oku poupou’i, me’a mai Fakafofonga ‘Eua.

Fokotu’u Fakafofonga Fika 5 Tongatapu ke Sea K miti Kakato

Tevita Lavemaau: Tapu pea mo e Sea, tapu mo e Pal mia mo e Hou’eiki M mipa e Falé. Sea ‘oku ou fokotu’u atu ‘a e Fakafofonga Fika 5 ‘o Tongatapu ke hoko ia ko e Sea he K miti Kakato m 1 .

‘Eiki Sea: Hou’eiki, ‘oku ‘i ai ‘a e fokotu’u fo’ou mei he Fakafofonga ‘Eua ko e Fakafofonga Tongatapu 5, me’a mai Fakafofonga Tongatapu 5.

Losaline Ma'asi: Sea 'oku ou kole fakamolemole atu h fanga atu he fakatapu kuo aofakí, 'oku ou fakafoki atu 'a e fokotu'u ko eni ko e 'uhinga p Sea 'omi mu'a ha'aku faingam lie ke u lava 'o ng ue ai pea mo hoku v henga fili ke u lava 'o fakamo'oni'i 'a e me'a na'e pole ki ai 'a e finemotu'a ni m l Sea.

'Eiki Sea: Hou'eiki ko e fokotu'u eni na'e pou pou mei he Tongatapu 'Eua 'oku fakafoki mai ia 'e he Tongatapu 5, me'a mai Fakafofonga 'Eua.

Tevita Lavemaau: Sea me'apango heni ko e fakafoki mai e fokotu'u ko eni Sea ka ne faka'amu e motu'a ni ...

<007>

Taimi: 1125-1130

Tevita Lavemaau : .. ko e 'uhinga ko e hou'eiki fafine ke 'oange 'a e faingam lie ko ení ke nau ng ue 'i he fatongia ko eni. Ko e Fakafofonga ko ení Sea 'oku 'ikai ke sola ia ki he fatongia ko ení, ko e 'uhingá na'e fakahoko fatongia taimi lahi 'i he ng ue 'a e Pule'angá pea mo e sekitoa kehekehe. Kaneongo ia Sea 'oku 'ikai ke ne tali 'a e kole ko ení, pea 'oku ou fokotu'u atu 'a e Fakafofonga 'o e Kakaí Fika 3 'o Tongatapu.

'Eiki Sea : Ko e Fakafofonga fo'ou eni 'oku fokotu'u mai Tongatapu 3. Me'a mai Fakafofonga Tongatapu 3.

Siaosi Sovaleni : Sea, kole p Sea ke u ki'i holomui mai p mu'a mei he fokotu'u ko ení Sea m l .

'Eiki Sea : Fakafofonga, 'oku ke holomui koe mei he fokotu'u ?

Siaosi Sovaleni : Ko ia.

'Eiki Sea : Hou'eiki ko e fokotu'u 'oku taha ka ko 'eku ma'u ko 'etau tu'utu'uni ko e Tu'utu'uni fo'ou, ko e ngaahi fokotu'u kotoa p 'a e Fale kuo pau ke p loti'i. Neongo pe ka taha.. Me'a mai 'Eiki N pele Vava'u.

Tokanga ki he ngali fakapalataha ng ue Sea kimu'a K miti Kakato

Lord Tu'ilakepa : Tapu p pea mo e Feitu'u na 'Eiki Sea, fakatapu ki he 'Eiki Pal miá kae 'uma' e Tokoni mo e Hou'eiki Kapineti Tapu atu ki he kau Fakafofonga 'o e Kakai. 'Eiki Sea fakamolemole p he'eku tu'ú, ka 'oku ou loto p au Sea ke mea'i 'e he Feitu'u na pea mo e Fale ni, mo e Hou'eikí kotoa, 'a e anga 'eku fakakaukau, pea 'oku ou tui p Sea na'a tokoni ki he Feitu'u na. Pea mole ke mama'o Sea 'o peh 'oku 'i ai ha taaufehi'a, pea mole ke mama'o ke peh 'oku 'i ai ha lotokovi, 'ikai Sea. 'Oku ou faka'apa'apa'i p 'e au 'Eiki Sea 'a e Fokotu'ú 'Eiki Sea, hono 'omai 'e he Tokoni Pal mia. Fakamolemole p 'a e Fakafofonga mei Ha'apai, kau eni Sea he'eku vakai mo'oní, Hou'eiki, 'oku ou kole p 'e au kia mautolu ke mou to e fokotu'u ha taha. Na'a mou mea'i p he ta'u kuo 'osí mo e ngaahi ta'u mai ko , 'oku lelei p 'a e ng ue ia ki he faha'i 'e taha kae 'ikai ke lelei ia ki he faha'i 'e taha. Ko e me'a ia 'oku ou tu'u hake aí 'Eiki Sea koe'uhí, 'oku 'ikai ke u fakakaukau au ke toe fokotu'u ha taha Sea ka 'oku 'oatu p , pea fakamolemole p , na'e

fu'u lahi 'a 'ema fehangahangai mo e kau M mipa he Fale ni, tu'unga 'i he Sea 'ikai napangapangam lie 'a e fatongia ko e Sea, p hoko ko e Fakamaau hang ko e Feitu'u na 'Eiki Sea. Ko e me'a ia 'oku ou kole ai 'Eiki Sea, 'oku ou kole fakamolemole p Hou'eiki pea me'apango hang p ko e fokotu'u 'oku 'omai 'e he Fakafofonga Fika 11 mei 'Euá, 'o 'ikai ke tali 'e he Fika 5. Meimei ko e fuofua Sea K miti Kakato ia, talu e tu'u 'a e Fale ko ení ko ha fefine, kapau na'e tali 'e he Fakafofonga ko eni. Ko e tokotaha ko ení na'e 'osi CEO ia, ko e tokotaha ko ení na'e 'osi 'i he Pule'anga. Ko e tipeití Fakafofonga Fika 5, lava p ia he fatongia ko . Ka koe'uhí ke 'i ai ha me'a fo'ou Hou'eiki. Mahalo kuo 'i ai ha ni'ihi ia kuo a'u ki ha tu'unga tuli he Fale ni, 'i he tu'unga tatau ko e Sea ko ení 'Eiki Sea. Sea 'oku 'ikai ke u fa'a fakamatala kapau kapau 'e kumi e Minití 'Eiki Sea, lahi 'aupito 'aupito 'a e me'a 'oku hoko he Fale ni ta'e'amanekina, pea mapule'i p 'a e Sea ia ko ení mei he tafa'aki p ko 'Eiki Sea. Tau 'ai ma'a he ko 'etau fuakava ia ko he Konisit toné 'Eiki Sea 'i he pongipongi ni, pea u 'uma ki he Tohitapú, koe'uhi he te u talangofua ki he Konisit toné mo e Laó 'Eiki Sea. Pea hang ko e me'a na'a ku lave ki aí 'Eiki Sea 'oku 'ikai ke u nofo au 'o taaufehi'a ki he tokotaha ko ení, na'a peh hang na'a peh hang ko e fokotu'u 'a e 'o e motu'a ni 'Eiki Sea, pea peh 'e fai ha laka ki he Tu'í 'Eiki Sea, 'ikai mole ke mama'o. Hou'eiki, tau to e ki'i fakakaukau'i ange, ha to e taha 'i he Fale ni, ke tataki kitautolu, ki he tu'unga ko e alea 'i he Fale ni tautautefito ki he Sea 'o e K miti Kakató 'Eiki Sea.

'Eiki Sea, 'oku ou 'oatu p ki he Feitu'u na 'eku fakakaukau' 'a e Hou'eiki ko u tui au ko e T pile ko ení 'e 'ikai 'i ai ha taha ia mahalo 'e fie Sea K miti Kakato 'Eiki Sea. Ka 'oku ou faka'amu ange p kapau 'e vakai'i atu 'a e Fakafofonga Fika 12, p ko e vakai'i 'a e Fakafofonga Fika 17. 'Oku ou sio au ki he Fakafofonga Fika 17, ko 'ene fuofua malanga p he Fale ni 'oku ou 'osi peh ko e tangata lelei eni 'o kapau 'e hoko ki ha fatongia Minisita...

<008>

Taimi: 1130-1135

Lord Tu'ilakepa: ... p a'u ki he fatongia ko eni 'o e Sea K miti Kakato 'Eiki Sea. Ko hono fuofua taimi eni 'e Sea pea 'oku totonu p ke tau fakakaukau lelei Hou'eiki kapau koe'uh ko e fakakaukau ke 'omi p 'a e Fakafofonga Fika 13, ko u poupou p au 'Eiki Sea ka 'oku mou mea'i Hou'eiki ko hotau 'alunga he ngaahi ta'u ko , ko e me'a mai ko 'a e Minisit Polisi ko ia 'oku ne meimei pule'i p ia 'a e Fakafofonga Fika 13. Ko e me'a mai 'a e Fakafofonga 12 'oku nau meimei pule'i p 'e nautolu 'a e Fika 13. Ko e to e h mai 'a e Minisit ko Leipa ko nautolu p na'a nau pule'i e Fakafofonga Fika 13 Sea.

'Eiki Minisit Polisi: 'Eiki Sea fakamolemole 'oku ou kole p ke angalelei e Hou'eiki N pele kapau te u ...

'Eiki Sea: N pele te ke angalelei p ke ke tali e tokoni 'a e ...

Lord Tu'ilakepa: Toki 'osi eni 'etau lotu mo 'etau fuakava mo tau vahevahe pe 'Eiki Sea

'Eiki Sea: 'Oku tali p 'Eiki Minisit .

'Eiki Minisit Polisi: Fakam 1 atu. Tapu mo e Feitu'u na 'Eiki Sea kae peh ki he Hou'eiki M mipa 'o e Fale Alea 'o Tonga. Sea ko e tokanga p ki he Hou'eiki N pele 'oku mau fanongo

kakato atu, mau fanongoa mo'oni e me'a 'oku me'a mai ki ai. 'Oku tau fakafeta'i ko hono 'uhinga 'oku 'i ai e ... ko e ta'u fo'ou eni Sea pea 'oku 'i ai e Sea fo'ou, 'oku 'i ai e laum lie fo'ou. Pea 'oku mau tui Sea hang p ko e fili na'a tau toki s tu'a mei ai he Fili Pal mia, na'e felotoi e t pile ko ki he tokotaha. Kuo mau felotoi kimautolu ia ki he Sea ko eni 'Eiki Sea. Ka 'oku mau fanongo ki he me'a 'oku fai ki ai e tokanga pea 'oku fai e ki'i saupulu e 'Eiki N pele. Sea 'oku 'ikai sai... pea 'oku mau tui ko e tokotaha ko 'eni 'e fai faifatongia he malumalu e Feitu'u na Sea 'i hono tataki pea mo e ako ng ue ke fakapapau'i 'oku tau fakahoko fatongia fakatatau ki he'etau fuakava ka ko e anga 'emau fokotu'u, pea 'oku mau fanongoa mo'oni e me'a 'oku ke tokanga ki ai 'Eiki N pele pea ko e kole atu ke tau kau fakataha Sea. Ko 'emau fokotu'u 'amautolu 'oku taha p , m l 'aupito 'Eiki Sea.

Lord Tu'ilakepa: 'Eiki Sea.

'Eiki Sea: M l hoko atu Fakafofonga N pele Vava'u.

Lord Tu'ilakepa: Na'a ke me'a ki heni ko e fakamo'oni mo'oni eni, t na'e 'i ai p e me'a na'e hoko he ngaahi 'aho 'aneafi, 'aho ko eni na'e fai e saupulu. Pea 'oku nau fakamo'oni'i mai na'a nau saupulu he na'e 'i ai e me'a na'e hoko 'Eiki Sea. Pea ko e me'a eni Sea 'oku ou tu'u hake au ia ke fakah hoku loto tau'at ina 'Eiki Sea, me'a 'oku lave ki ai, mole ke mama'o ke 'i ai ha me'a ko e t ufahi'a p ko e loto kovi 'Eiki Sea, fiema'u ke 'i ai ha taha ke ne tataki tautautefito ki he Sea K miti Kakato taimi 'oku m fana ai e, 'a e tafa'aki ko eni 'Eiki Sea, Sea mai 'o lau folofola 'osi ange p ko ia, taki p tautolu ia he ' ngaahi me'a kehe 'Eiki Sea. Pea ko e me'a 'oku ou kole Sea, Sea ko u tuku atu p au kapau p , 'e Minisit Polisi kuo ke tukulolo ki saupulu ho'o Sea, ka ko u tukulolo foki ta ko ena 'oku mou kau p hono saupulu e Sea, pea ko u kole atu tuku e to e lau e folofola tau fai'aki p 'etau lotu pongipongi kae 'oua 'e to e 'ai 'o lau e folofola he 'oku 'ikai fen pasi ia mo 'etau me'a 'oku fai. Ko e lotu ko 'oku fai hang ko ia na'e fai 'e he Fakafofonga Fika 5 ko e lotu lelei taha ia ko e kamata'anga 'a e to'u Fale Alea ko eni Sea. Tau fo'ou eni 'Eiki Sea pea tau faka'amu ki ha me'a fo'ou ta ko ko e fai p ki'i saupulu. Ka 'oku ou tuku atu 'Eiki Sea ki he Feitu'u na ke fai ho'o tu'utu'uni ka tau hoko atu 'Eiki Sea ka kiate au 'Eiki Sea, 'i he Feitu'u na p e me'a kotoa. M l ma'u faingam lie Sea.

'Eiki Sea: M l , me'a mai e Fakafofonga Hou'eiki N pele 'Eua.

Fokotu'u fika 17 ki he lakanga Sea K miti Kakato

Lord Nuku: Sea ko 'eku fokotu'u atu p au ia e Fakafofonga Fika 17, V tau ki he Sea K miti Kakato, ko e fokotu'u atu p , pea kapau ko e h e, ko u fakakaukau p 'Eiki Sea 'etau, ko e fokotu'u p ia p ko e h e t kunga 'o e fokotu'u ka koe'uh 'o hang ko e fakalea 'o e 'aho ni koe'uh ke tau ng ue ke ng ue v ofi ange pea mou fili e lelei taha ke fai e ng ue. Faka'ofa'ofa p e Fika 13 ia ka ko e fokotu'u p he ko e anga p ia 'o e fakatemok lati 'oku pau ke ua e me'a ke fai hano p loti'i, m l Sea.

'Eiki Sea: M l me'a mai e Fakafofonga.

V tau Hui: Tapu mo e Sea 'o e Fale Alea. Tapu mo e 'Eiki Pal mia 'o Tonga. Tapu mo e Tokoni Pal mia. Tapu mo e Hou'eiki N pele 'a 'Ene 'Afio kae 'uma' e kau ... Minisit 'o e Kalauni ...

Taimi: 1135–1140

V tau Hui: Tapu mo te Hau'aliki Fakafofonga 'o te kakai. Tukumu'a ke fakamalumu atu 'i te ki'i motu'a ni, 'i te fokotu'u kuo fainei. 'Aliko Sea, fakamolemole atu 'ate motu'a ni ki te Feitu'u na. Kuo u tukulolo atu. Tuku p mu'a ke Sea p 'a e Sea 'o e K miti Kakato mei he ta'u ko koe'uhi ko e ta'u fo'ou ni. Tukuange ki'i motu'a ni ke to e ki'i nofo 'o to e ki'i siosio atu p . Kua faka'amu p taku loto ke fai e ngaahi fatongia koe'uhi ko te motu mama'o. Pea sio 'o ku ia ki ha ngaahi me'a ke to e fakalelei ange ki te kaha'u nei. Leva e malanga ka u tatau atu.

'Eiki Sea: M 1 .Fakafofonga 17 fakafoki mai.

Lord Nuku: K taki p 'Eiki Sea. Ko ia, ko u lave'i p kuo fai e fokotu'u ia pea ko kuo fakafoki mai. Ko e me'a ko u fiefia ai he na'e tukuaki'i e t pile ko he toutou fai e me'a ko . Ka ko u, ko e totonu faka-Konisit tone ko 'a e Memipá ke tau'at ina ke fai 'ene me'á, ka ko u 'uhinga ai 'eku fakam l atu. Pea kole atu 'Eiki Sea, k taki mu'a 'o lea faka-Tonga. 'Ikai ke u lave'i 'e he motu'a ni ia e kongalahi 'ene fakahoha'a.... M 1 .

V tau Hui: 'Aliko Sea, ko u fakamolemole atu. Ka ko e 'ai ke u to e lea f f ko e lea eni ko tou motú. 'Oku ou tui au Sea, 'oku totonu ke 'omi 'a Niua ki Fale Alea.

'Eiki Sea: Vava'u 17 'oku 'i ai e fakatonutonu mei he Fakafofonga Vava'u 1.

V tau Hui: Sea 'oku 'ikai ke u loto au ki ai Sea.

Lord Tu'ilakepa: Ko e fakatonutonu he Fale ni ko e fakatonutonu pau ke ke me'a koe ki lalo. Kapau ko ha tokoni pea mo'oni e Feitu'u na.

'Eiki Sea: 'Osi mahino p ia Fakafofonga.

Lord Tu'ilakepa: 'Io Sea. Fakafofonga fakamolemole p Feitu'u na tapu p mo e Feitu'u na. Ko au Sea 'oku 'ikai, tuku mu'a e fakatonutonu ia, ngali tau fakatamaiki. Ko u fie 'atu p Sea 'a e fakakaukau, fakamolemole p he'eku tu'u tu'o ua ki he Feitu'u na. Hou'eiki, 'ikai ke u 'ilo 'e au p ko e h e me'a na'e laum lie lelei ai e Hou'eiki 'o fili e motu'a ni ke u tokoni ki he Feitu'u na 'Eiki Sea. 'Osi mea'i lelei p 'e he Feitu'u na. Fakafisi tu'o 3 mahalo p tu'o 2 'a e Hou'eiki N pele mei h na'e 'ange ki ai e fatongia, 'ikai ke na tali 'i he'etau fakataha mo e Feitu'u na. Tu'unga 'Eiki Sea 'oku 'i ai e mahamahaki 'oku hoko kia naua ka 'oku na fiema'u ha taha 'oku longomo'ui, pea ko e me'a ia na'e fili ai e motu'a ni mahalo ko au p 'oku mo'ui lelei Sea. Sea pea a'u ki ha tu'unga 'oku tau 'i he Fale ni, toutou fokotu'u mai 'e he Minisit Ako 'a e ni'ihiki kae fakafoki p Hou'eiki. Ka koe'uhí....

V tau Hui: Ki'i fakatonutonu atu Sea.

'Eiki Sea: Me'a mai e Fakafofonga Niua.

V tau Hui: Tapu mo e Sea, tapu mo e Tokoni Pal mia kae 'uma' e Hou'eiki M mipa e Fale ni. Ko e 'uhinga 'eku fakatonutonú ko e h e fakatonutonu 'a e Fakafofonga N pele ko ia 'a Vava'ú. Ko e me'a ia 'oku ou tokanga au ki aí. 'Oku ou tokanga ko e h 'ene fakatonutonú. Ko hono 'uhingá ke fanongo ki ai e, 'a e Fale ni ke me'a lelei ki ai e Fale ni. Ko e fakatonutonú 'oku ou tokanga atu ki aí.

'Eiki Sea: Me'a mai koe ho'o fakatonutonu 'Eiki N pele.

Lord Tu'ilakepa: Me'a atu Sea ki ai ke ne mea'i, nau 'osi kole atu ki he Feitu'u na 'ikai ke u fie fakatonutonu e Fakafofongá 'oku ngali tau fakatamaiki. Pea ka 'oku ki'i longomo'ui mu'a pea 'ai e fanongó ke ki'i fanongó ange mu'a 'Eiki Sea. 'Oku 'ikai ke u, 'Eiki Sea, neongo 'oku ou lave ki aí koe'uhí. Ko au ia 'Eiki Sea nau faka'amu p au ia ke u nofonofo p au he tafa'aki ko ka 'oku ou faka'apa'apa koe'uhí ko e fatongia ko ení. Ka 'oku tau fiema'u ke 'i ai ha, 'ulingaholo p nga'unu e vaká 'Eiki Sea kimu'a. Pea ko e me'a ia na'e laum lie lelei ai e Hou'eiki mo e Feitu'u na 'Eiki Sea ke fili e motu'a ni koe'uhí he 'oku 'i ai e tu'unga 'oku fu'u fiema'u p he toenga e Hou'eiki pea fili ai e motu'a ni. Ka ko e me'a kapau 'oku fili atu ai kimoutolu kau Fakafofonga, mou 'ofa mai mou me'a mai h 'o ki'i 'ahi'ahi'i ange fatongiá. Pea kapau 'oku 'ikai p ke to e 'i ai ha to e fokotu'u pea tuku atu ki he'etau Fakafofonga ko , Fika 13. Ka ko u kole atu Fakafofonga Fika 13. Ka ke hoko ki he fatongiá, 'oua 'e fu'u palatahá. 'Oua te ke fu'u, ko e h ko e saupulu na'a mou faí ke faka'aonga'i fakalelei ia. Ka 'oku tau faka'amu p 'Eiki Sea ke 'i ai ha to e me'a lelei ange. Pea ko u fakamolemole, Fakafofonga Niua, ko u kole fakamolemole atu ki he Feitu'u na 'oku 'ikai ke 'i ai ha'aku fakatonutonu 'a'aku, na'e 'osi 'ai p ki he Feitu'u na ke ke mea'i. 'Oku sai p ho'o me'a hena 'o tipeití ka 'e to e lelei ange kapau na'a ke me'a h . Ka na ke me'a h ,

<001>

Taimi: 1140-1145

Lord Tu'ilakepa: ... ko e me'a mai ko k inga Niuá t t atu e Feitu'u na. Ko e to e me'a ka 'i ai ha'o fo'i fehalaaki 'oku fu'u 'ilonga ia ho'o me'a hena. Pea mo e lea 'oku ke ng ue'aki fakamolemole atu ko hoku hoa mei Niuafou, 'ikai ko ha Niuafou koe ko e fu'u Niuatopotapu. Pea ko u kole atu ki he ...

V tau Hui: Sea ka u ki'i fakatonutonu atu mu'a Sea.

'Eiki Sea: Me'a mai Fakafofonga Niua.

V tau Hui: Ko u fakamolemole atu p ki he Fakafofonga N pele ko ia 'o Vava'u na'e taimi ko na'e 'Eiki Minisit Ako ai 'a 'Ana Taufé'ulungaki na'e hanga 'e 'Ana 'o 'ave au ki Niuafou m hina 'e ua ke u 'alu 'o fakatotolo'i e lea faka-Niua he ko e Niua au. 'Osi ko ia pea u ha'u 'o f ng ue'aki mo 'Akihisa h na'e ma'u hono toket . Ha'u e tangata Siapani toket he lea 'a Niuafou, 'oku 'ikai ko ha me'a ia ko e to e peh ko e tokotaha Niuafou pea, ka 'oku te ako ki he lea faka-Niuafou pea te 'ilo ki ai ko e Niua au. Ko e me'a ia ko u loto pea ko u polepole ai. Pea ko ia Sea ko u kole atu tukuange p mu'a ke u ki'i lea faka-Niuafou heni ke m hino 'oku a'u mai 'a Niuafou mo Niua ki heni. M l 'Eiki Sea.

Lord Tu'ilakepa: Kae kehe 'Eiki Sea ...

'Eiki Sea: Me'a mai.

Lord Tu'ilakepa: 'Oku 'i ai p 'a e totonu ia 'a e ... ka 'oku 'ikai foki ke tohi ia he Konisit tone 'oku 'i ai ha lea Niua ko e lea faka-Tonga 'Eiki Sea. Pea ko u faka'amu p 'Eiki Sea ke hoko atu 'etau ng ue na'a peh 'oku tau puke 'etau 'asenita ka tau hoko atu 'Eiki Sea e Feitu'u na mo ho'o tu'utu'uni ng ue.

'Eiki Sea: M l Hou'eiki. Tukukehe kapau 'oku to e 'i ai ha fakamalanga ko u tui 'oku m hino 'a e *issue* ko e fokotu'u 'oku to e p taha fokotu'u mai e 'Eiki Tokoni Pal mia ki he e K miti Kakato 'a e Fakafofonga Ha'apai 13 pea na'e 'i ai mo e poupou'i. Kole atu ki he Kalake ke tau p loti.

P loti'i 'o tali hoko Ha'apai 13 Sea K miti Kakato

Hou'eiki M mipa ko ia 'oku loto ke fokotu'u e Fakafofonga Ha'apai 13 ke Sea 'i he K miti Kakato k taki 'o fakah mai 'i he founga hiki nima.

Kalake T pile: 'Eiki Sea 'oku loto ki ai 'a Losaline Ma'asi, T vita Lavemaau, Mo'ale Finau, Veivosa Taka, S miu Kuita Vaipulu, V tau Hui, 'Eiki Minisit e Ngaahi Ng ue Fakalotofonua, 'Eiki Minisit Polisi, 'Eiki Minisit Ako & Ako Ng ue, 'Eiki Minisit 'o e *MEIDECC*, 'Eiki Minisit Mo'ui, 'Eiki Minisit Fonua, 'Eiki Tokoni Pal mia, 'Eiki Minisit Lao, 'Eiki Minisit Ng ue, 'Eiki Minisit F fakatau'aki, 'Eiki N pele Tu'iha'angana, 'Eiki N pele Vaha'i. 'Oku loto ki ai e toko 18 'Eiki Sea.

'Eiki Sea: 19 Kalake t naki atu mo Siaosi Sovaleni, Fakafofonga Tongatapu tolu.

Kalake T pile: Ko ia 19 Siaosi Sovaleni.

'Eiki Sea: Hou'eiki ko ia 'oku 'ikai loto ki he fokotu'u ko eni k taki 'o fakah mai ho loto 'i he hiki ho nima.

Kalake T pile: 'Oku 'ikai ha fakah loto ki ai 'Eiki Sea.

'Eiki Sea: M l Hou'eiki fakam l atu pea ko u kole atu ki he Fakafofonga Ha'apai 13 ko e Sea 'i he K miti Kakato me'a mai.

Me'a 'a e Sea K miti Kakato

Veivosa Taka: Tapu pea mo e 'Eiki Sea 'o e Fale Alea 'o Tonga, fakatapu ki he 'Eiki Pal mia 'o Tonga kae 'uma' 'a e Hou'eiki Kapineti. 'I ai e fakatapu mavahe ki he Hou'eiki N pele kae peh ki he ka u Fakafofonga 'o e Kakai. 'Eiki Sea fakam l atu e motu'a ni ki he Fale 'Eiki ko e poupou 'oku nau 'omi ki he motu'a ni fakatupu loto lahi ki he fua 'o e fatongia. 'Ofa atu.

L pooti Fika 1/2018 K miti Fili Tali T Folofola

Eiki Sea: M 1 Hou'eiki tau hoko atu ki he fika nima 'etau 'asenita ko e L pooti Fika 1/2018 mei he K miti Fili ki he Tali T Folofola. Ko e l pooti ko eni kuo 'osi tufa atu kia kimoutolu faingam lie eni ki he Sea 'o e K miti Fakafofonga N pele 'uluaki 'o Ha'apai, *Lord Tu'iha'*angana me'a mai ki he Fale l pooti homou ng ue kuo lava.

Lipooti mei he K miti Fili Tali T Folofola

Lord Tu'iha'angana: Tapu mo e Feitu'u na 'Eiki Sea pea tapu atu ki he 'Eiki Tokoni Pal mia kae 'uma' e Hou'eiki Minisit tapu ki he Fakafofonga N pele fakatapu ki he Hou'eiki Fakafofonga 'o e Kakai. 'Eiki Sea ko e ng ue na'e tuku mai mei he Feitu'u na ke fakahoko he k miti ko eni ko e tali e folofola na'e fakahoko he huufi fakalotofale 'o e Fale Alea 'o Tonga. Pea ko e l pooti eni kuo lava e ng ue 'a e K miti . Pea fokotu'u atu ke tali mu'a e l pooti pea lau e, 'a e tali folofola na'e fakahoko mai 'e he k miti pea toki me'a ki ai 'a e Hou'eiki 'a e Fale Alea Sea pea ko u tui ko e lelei taha eni e k miti na'e fakahoko. Pea hang p ko e me'a 'a e, ko u manatu ki he ... fakamuimui Sea ko Minisit Ako 'a e fili 'a e kau laul taha 'o nau tali e t folofola fakamuimui Sea ko e kau m tiketika eni na'a nau fakahoko hono fa'u mai 'a e tali folofola. Fokotu'u atu ke tali e l pooti pea lau pea tali ka tau ki'i m l l kae fakahoko e, m l .

Eiki Sea: M 1 ...

<002>

Taimi: 1145-1150

Eiki Sea: ... Fakafofonga N pele Ha'apai. Kole ki he Kalake ke ke lau mai 'a e L pooti .

Lord Nuku: Sea, ko u ki'i tokanga atu pe 'Eiki Sea ki he

Eiki Sea: Me'a mai Fakafofonga N pele 'Euá.

Lord Nuku: Ke p loti'i pe mu'a ke tali. Ko 'etau lau 'e tautolu heni 'o fanongo 'a Tongá ni ia te'eki ke 'afio'i ia he 'Ene 'Afió Sea.

Eiki Sea: Ko e *Cover Page* pe, na'e fakahu mai 'aki pe 'enau lipooti.

Lord Nuku: M 1 Sea

Eiki Sea: Hoko atu Kalake.

Lau Lipooti fika 1/2018 K miti Fili Tali T Folofoa

Kalake T pile: Tapu mo e 'Eiki Seá mo e Fale Aleá, Tokoni Pal miá mo e Hou'eiki

M mipa Kakato 'o e Falé, kae 'at ke lau atu 'a e L pooti Fika 1/2018, K miti Fili 'a e Fale Aleá ki he Tali T Folofola, 'aho 16 Sanuali 2018.

Lord Fakafanua,

'Eiki Sea,

Fale Alea 'o Tonga.

'Eiki Sea,

'Oku fakahoko atu ki he Feitu'u na 'a e Lipooti Fika 01/2018 'a e K miti Fili 'a e Fale Alea ki he Tali T Folofola 'i hono huufi fakalotofale 'o e Fale Alea ki he ta'u faka-Fale Alea 2018.

'Oku fakah atu heni 'a e Lipooti Fika 01/2018 'a e K miti ke me'a ki ai 'a e Feitu'u na mo e Hou'eiki M mipa 'o e Fale Alea 'o Tonga .

Faka'apa'apa atu,

Fakamo'oni ki ai *Lord* Tu'iha'angana
M 1 Sea.

'Eiki Sea: Hou'eiki ko e l pooti eni 'oku fakah mai kole mai ke fokotu'u. Me'a mai 'Eiki Minisit .

Vikia tali t folofola faka'ofa'ofa e K miti

'Eiki Minisit Ako: Tapu pea mo e Sea 'o e Fale Alea 'o Tonga, pea tapu mo e Tokoni Pal mia mo e Hou'eiki Minisita e Kapineti...'oatu e fakatapu mo e Fakafofonga N pele, tapu mo e kau Fakafofonga e Kakaí. 'Eiki Sea ko 'eku fokoutua hake pe au ia ke u fakavikiviki'i 'a e Seá pea mo e kau m mipa e K miti Filí 'i he ng ue lelei kuo nau fakahoko. . Ko e sio eni ia mei he Potung ue Akó, t t atu. Faka'ofa'ofa, fakam l atu. Ko e kalama, ngaahi fokotu'utu'u, ko e palakalafi ... 'ikai hano to e tatau. 'I ai e 'ulu'i tohi ko e Fale Alea 'o Tonga, fokotu'u e 'aho pea 'i ai mo e tu'asila ke 'ave ki ai e tohi. Fakafeta'i ki he 'Otua Mafimafi ko 'etau lotu, koloa 'a Tupou mo kitautolu 'a e lotu. Pea 'oku kei tu'u pe ai 'oku kei Tonga 'a Tonga pea nau talamai e fo'i me'a 'e 2 pea nau talamai fo'i me'a 'e ua 'oku kei Tonga ai 'a Tonga. Kei vilingia e fuka 'i Tonga pea kei tu'utai 'a e Pule 'a Ha'a Moheofó. Nau 'ai e faka'apa'apa mo e fakafeta'i ki he koloa kuo t mo e mahu'inga'ia 'a e ng ue fakalalakaka mo e sekitoa faka'ekonomiká mo e fakas sialé. Pea 'oku fakahuafa 'a e uafu Kuini S loté, fakah 'a e fakahounga'ia mo e 'ofa 'a e ngaahi pule'anga muli, fakamamafa'i e ng ue fakataha e Fale Alea 'o fakatatau ki he lau 'a e Konisit toné. Fakah 'etau tukup ke tau ng ue fakataha ki he lelei fakalukufua 'a e fonuá pea nau fokotu'u atu ai 'enau talamon ki he 'Ene 'Afió 'o fakamo'oni hingoa ki ai 'a e 'Eiki Sea 'o e Fale Alea 'o Tongá. Sea fokotu'u atu ke tali.

'Eiki Sea: M 1 . Me'a mai Ha'apai 13.

Tokanga ki he palakalafi 3 e Tali T Folofola

Veivosa Taka: Tapu pea mo e 'Eiki Sea 'o e Fale Alea, fakatapu ki he Fale 'Eiki ni. Sea kole fakamolemole pe ka u ki'i lave atu ki he palakalafi 3 'o e Tali Folofolá. Ko e, ai e ki'i fo'i lea ai 'oku ou loto ke fetongi Sea, ko e fo'i kongá 'oku peh , "Oku mau kau fakataha mo e finangalo 'o e 'Afio na 'i he mahu'inga ke fakatokanga'i ..." Ko e fo'i lea ia 'oku ou lave atu ki aí, ko 'eku liliú 'oku peh ni Sea. "Oku mau kau fakataha mo e 'Afiona 'i he mahu'inga ke mau fakahoko he taimi ni 'a e ng ue langa fakalalakaká ki he sekitoa faka'ekon miká mo e fakas sialé." Sea ko e ki'i fo'i kongá ia 'oku ou peh , ko e fakatokanga'í Sea 'i he faka'uhinga 'a e motu'a ni, hang 'e faka'ap pe hang ko 'e tuku tafa'akí. Ka ko e finangalo 'a 'Ene 'Afio, fai leva. M l Sea e ma'u faingam lie.

'Eiki Sea: K taki pe Fakafofonga, to e lau mai ang ho'o fakatonutonú. 'A ia 'oku ke fiema'u ke liliu 'a e ...?

Veivosa Taka: 'a e "fakatokanga'í."

'Eiki Sea: Fakatokanga'i ke mau

Veivosa Taka: Ke mau fakahoko kakato he taimi ni. *Do it now!*

'Eiki Sea: 'A e ngaahi ng ue ...

Veivosa Taka: 'A e ngaahi ng ue langa fakalalakaka faka'ekonomika mo fakas sialé.

'Eiki Sea: Hou'eiki ko e fakatonutonu eni 'oku fokotu'u mai 'e 13. Ai ha pou pou ki ai? Me'a mai Fakafofonga 'Euá.

(Ne 'i ai e pou pou ki ai)

Tevita Lavemau: Tapu pea mo e 'Eiki Seá. M l 'Eiki Sea. Tapu mo e 'Eiki Sea pea mo e Hou'eiki M mipa 'o e Falé ni. 'Eiki Sea, hang ko e fakahoha'a na'e fai ko eni he Sea e K mití. Na'a mau 'osi sivismi'i Sea. Ko e taha e me'a na'a mau feinga ki ai ke mama'o mei aí, pea talanoa fakalukufuá, ke *commit* hangatonu, fai e ng ue ko eni. He ko e 'uhingá ...

<003>

Taimi 1150-1155

Tevita Lavemaau: ...fatongia ia 'o e Pule'angá ko nautolu 'oku nau fokotu'utu'u ko 'etau ng ue 'Eioki Sea. Ko ai na'e lava fakalukufua p 'o hang ko e T Folofola mo e Koloa ko na'e T ai. Ko e 'uhinga ia ko na'a mau ng ue'aki ai p 'a e T Folofola ki he ...'a e ngaahi ...'a e Koloa ko ia Sea, ko e 'uhingá ke mau fakamama'o na'a mau peh atu ko eni 'e fai 'a e ng ue fakalalakaka, ko e fehu'i hokó leva ko e h 'a e ng ue ko ia. Te u lava 'o fai? M l 'Eiki Sea.

Veivosa Taka: 'Eiki Sea tapu p pea mo e Feitu'u na, Sea kole ki he Fale 'Eiki ko e fo'i kongā ko kamata'anga palakalafi fo'ou 'oku peh , 'oku mau kau fakataha mo e Finangalo, pea ko eni ia 'oku nau to e 'omai 'enautolu ia kimui, ko e tuku p ke fai 'a e ng ue, kapau ko ia 'e to'o mo e kongā ko ia kae fai p 'oua 'e tuku hangatonu, k ko eni 'oku tau tali lelei 'Ene T Folofola, pea tau fakahoko atu ko eni te mau fakahoko, he 'oku lolotonga fakahoko p e ng ue, m l Sea.

'Eiki Minisit Polisi: 'Eiki Sea, fakamolemole

'Eiki Sea: Me'a mai 'Eiki Minisit Polisi.

'Eiki Minisit Polisi: M l Sea, fakatapu atu ki he Feitu'u na pea peh ki he hou'eiki 'o e Fale Alea 'o Tonga. Sea 'oku ou tu'u p au ko 'eku kole atu ki hoku kaung fakafofonga ko eni mei Ha'apai Sea fekau'aki mo e kongā ko eni 'oku fiema'u ke fakatonutonu.

Ko e 'uhing Sea 'oku ...na'e 'osi fakatokanga'i p 'e he motu'a ni, ka 'oku tau ki'i fakaalaala Sea mei hono tuhu'i hangatonu atu 'a e ngaahi ng ue ko 'oku pau fai, ko e 'uhingā ko e mafai ng ue ko fonua Sea, ko e peseti p 'e 49 'o e patiseti 'oku tau lava 'o t naki, pea peseti ia 'oku tau fakafalala tautolu lahi mei he kole ko ki tu'apule'anga. 'A ia te u peh 'oku fakapotopoto p , 'oku ou kole p ki hoku kaung fakafofonga, peh ki he fakafofonga Sea ke tau pelu l mu'a kae tali 'a e ng ue kuo fai 'e he k miti. 'Oku ou tui p 'oku fakapotopoto, tau fakatokanga'i pea tau ng ue leva ki ai, ku o 'omai ko hotau fakahinohino Sea, pea ko e ...(kovi e ongo)...pea talaange 'e he tamai ki he foha 'uluaki, ta ki 'uta,pea 'io mai pea 'ikai ke 'alu ia . Pea talaange 'e he foha hono ua ta ki 'uta, pea 'ikai mai ia pea 'alu ia 'o 'ai, ko eni 'oku tau fakatokanga'i Sea, nima mo va'e kitautolu ia ke fai 'a e ng ue ke taau mo e Finangalo 'o 'Ene 'Afio mo e 'amanaki mai 'a e kakai Tonga.

Ko ia 'oku peh 'a 'eku kole ki hoku ta'okete fakafofonga ke angalelei p mu'a tau fakatokanga'i k toa 'etautolu ia 'a e ng ue kuo pau ke fai ia, tau pelul mu'a. 'Oku ou fakam l atu Sea ki he hou'eiki 'i he ng ue ko eni 'oku fai, 'ange ki he fakafofonga ke tali mu'a 'a e ...fokotu'u atu Sea ke tali. M l .

'Eiki Sea: M l hou'eiki ko e Minisit Polisi kuo pou pou mai ki he fokotu'u 'a e l pooti, na'e 'i ai 'a e fakatonutonu, me'a mai 'a e fakafofonga Tongatapu l.

Lord Tu'ivakan : Tapu p mo e Feitu'u na kae'uma' 'a e Fale Alea 'o Tonga mo e hou'eiki. Sea 'oku ou tu'u au 'o pou pou p ki he Minisit Polisi. 'Oku 'i ai foki 'a e founa ng ue 'a e Pule'anga. Pea ko hono fakalea 'o'ona 'oku faka'ofa'ofa 'aupito 'a e ng ue 'a e k miti fa'a ng ue'aki 'a e Sea, ka ko hono totonu p ia, 'oku 'ikai ke 'uhinga peh ke tau fai 'a e ng ue 'i he taimi hang ko e faka'uhinga ko eni na'e 'omai 'e he 'Eiki Minisit Polisi. 'E'ikai ke lava 'e he Pule'angā ia ke fai 'a e ng ue ko ia 'i he taimi ni. , ko e ng ue ko na'e fakat t p , ko e ng ue ki he uafu fakalotofonua, na'e fai 'e ko ia ko na'e toki fakalava p me'a kuo 'osi 'a e ta'u 'e 4, pea 'oku peh p 'a e ng ue, pea 'oku ou tui ko e fakalea ia ko eni kuo 'omai 'e he k miti, faka'ofa'ofa 'aupito p ia, pea 'oku ou pou pou atu ki he 'Eiki Minisit Polisi ke tau tali 'etautolu ia ka tau hoko atu tautolu ia 'Eiki Sea, 'oku 'osi mau p 'a e fakalea Sea.

'Eiki Sea: M l , me'a mai fakafofonga Ha'apai 13.

Veivosa Taka: Tapu mo e 'Eiki Sea pea tapu mo e Fale 'Eiki 'Eiki Sea, holomui atu 'a e motu'a ni. M l 'aupito.

P loti'i 'o tali e fakalea Tali T Folofola ki he Tu'i

'Eiki Sea: M l Hou'eiki, Ko e fokotu'u 'oku toe pe 'a e taha. Kole atu ki he Kalake ke tau p loti. Ko ia 'oku loto ke tau tali 'a e l pooti 'a e K miti Si'i ki he Tali Folofola. K taki 'o fakah mai homou loto 'i he hiki hake homou nima.

Kalake T pile: 'Eiki Sea 'oku loto ki ai 'a Siaso Sovaleni, Losaline Ma'asi, Tevita Lavemaau, Mo'ale Finau, Veivosa Taka, Samiu Kuita Vaipulu, V tau Hui, 'Eiki Minisit 'o e Ngaahi Ng ue Fakalotofonua, Minisit Polisi, 'Eiki Minisit Ako & Ako Ng ue , 'Eiki Minisit e MEIDECC, 'Eiki Minisit Mo'ui, 'Eiki Tokoni Pal mia, 'Eiki Minisit Lao, 'Eiki Minisit Ngoue, 'Eiki Minisit Fonua, 'Eiki Minisit Ngaahi Pisinisi ...

<005>

Taimi : 1155-1200

Kalake Tepile : .. Fefakatau'aki, 'Eik N pele Fusitu'a, 'Eiki N pele Tu'iha'angana, 'Eiki N pele Nuku, 'Eiki N pele Tu'ivakan , 'Eiki N pele Tu'ilakepa. Sea, 'oku loto kotoa ki ai e Hou'eiki e Falé, toko 23.

Fili toko 2 ke 'ave Tohi Tali T Folofola ki he Tu'i

'Eiki Sea : M l Hou'eiki, kimu'a pea tau hoko atu ki he fika 10 'etau 'as nitá. Fakatatau ki he kupu 10, te u fili atu e Fakafofonga Tongatapu 5, peh foki e Fakafofonga Fika 3. Hou'eiki N pele, Tongatapu, ke mo me'a atu 'o fakafofonga'i e Falé ki he 'Ene 'Afió, mo e tohi tali folofolá.

Ngaahi me'a kehe

Hou'eiki, ko e ngaahi me'a kehé. Hange p ko e me'a na'e tokanga ki ai e Fakafofonga N pele 'Euá. 'Uluaki p , 'oku 'i ai 'ene tokanga ki he 'Eiki Minisit Pa'angá.

Fakamahino ne poaki pe folau Minisita Pa'anga

'Oku lolotonga me'a atu ko e poaki mai, ngaahi me'a fakafalemahaki. Hou'eiki, na'e 'osi fakah mai ki he Fale Aleá 'i he 'aho 15, 'a 'ene tohi kole poaki mei he fakataha ko 'o e 'aho ni. Pea fakatatau ki he Tu'utu'uni 'a e Falé, mo e Lao 'o e fonuá, 'oku 'at p ia, ko e sino p e 'Eiki Pal mia, 'oku h mai 'i he Konisit toné, 'oku pau ke fuakava 'i he 'uluaki fakataha 'o e Falé, 'a eni ko kuo 'osi fakakakato he 'aho ni. 'A ia 'e toki fakafuakava'i p 'a e 'Eiki Minisit Mo'ui, peh foki ki he Fakafofonga, Hou'eiki N pele mei Vava'u, 'i ha'ana toki me'a mai. K taki, Minisit Pa'angá.

Fakamahino 'isiu fekau'aki mo e kupu 53 e Konisitutone

Ko e me'a hono 2 na'e 'ohaké, ko e tokanga 'a e Fakafofonga Vava'ú, ki he l pooti mai ki he Falé 'a e ngaahi pa'anga kuo ng ue'aki 'e he Falé, 'i he kamata'anga ko eni 'a e fakataha ko eni 'a e Falé. Na'e 'osi fai e fekumi ki he Kupu Fika 53, pea 'oku, ko e anga e faka'uhinga 'a e Falé, pea mo e Seá, mo e Kalaké, 'oku 'ikai ke h mahino mai ai kuo pau ke lipooti mai 'i he 'uluaki fakatahá, ka 'oku h mai p 'a e pau ke lipooti mai 'i he lolotonga e fakatahá, ka 'oku 'ikai ke *specific* pe, tuhu'i tonu pau mai, 'oku pau ke lipooti mai 'i he 'aho ni. 'I he'ene peh , 'oku 'at p ke toki 'omai mo e lipooti ko iá 'amui. Pea 'oku kole atu ki he Tokoni Pal mia, mo e Pule'angá, ke mou fakatokanga'i 'a e ngaahi fiema'u ko eni mei he Hou'eiki Fakafofongá.

Hou'eiki, ko e ngata'anga ia 'etau fakataha he 'aho ni. Me'a mai, 'Eiki N pele 'Euá.

Tokanga ki he te'eki fakafuakava'i Minisita Pa'anga

Lord Nuku : Tapu p mo e Feitu'u na, 'Eiki Sea, kae'uma' e Hou'eiki Fale Alea 'o Tonga. 'Eiki Sea, ko 'eku fehu'í 'a'aku ia, 'oku mahino p kiate au. Ko 'eku fehu'í. Ko e fakafuakava'í, ko e tukup ia ke fai e ng ue ki he tauhi e Konisit toné, fakatatau ki he Kupu 53 ko na'e 'omai. Ko e me'a ko 'oku ou tokanga ki ai, pe 'oku 'i ai ha 'Eiki Minisit Pa'anga, kuo tali 'e he Fale Alea 'o Tongá, ke ne fai e fatongia ko eni, ko e 'Eiki Minisit Pa'anga. Ko e me'a p ia na'e fai ki ai e tokangá, koe'uhí ko e fakafuakava'í, ko hono fakapapau'i ia, ko e M mipa ia e Fale Alea 'o Tonga. Ko e me'a p ia na'e fai ki ai 'a e hoha'á, 'Eiki Sea. Pea ko e me'a 'e taha ko na'e fai ki ai 'a e tokangá, ko e hang ko e tu'u ko he taimi ni. Hang ko hono fakafolau fakafalemahakí, 'Eiki Sea. Kuo 'osi tali 'e he Fale Alea ke hoko ia ko e M mipa? Ke fakamole 'a e Pule'anga ki ha tokotaha 'oku te'eki ai ke fakafuakava'i? Ko e me'a p ia na'e fai ki ai e hoha'á, koe'uhí he ko e me'a ko 'oku fakah hake he 'aho ni, koe'uhí ko 'etau tali ui ki he Laó, pea mo e Konisit tone 'o e fonuá. Ko 'eku lave'í, kuo pau ke fakafuakava'i, pea mahino leva ko e M mipa ia. Ko e M mipa Kapineti, kapau ko e fuakava he Fale ni, he ko e taliui 'a e Kapineti, 'oku taliui ki he Fale ni, Sea. Ko e me'a p ia na'e fai ki ai e hoha'á, Sea.

'Osi fakanofu Tu'i kau Minisita kau ai Minisita Pa'anga

'Eiki Sea : Fakam l ki he Fakafofonga 'Euá. Ko e fakanofu ko eni 'a e Hou'eiki Minisit , fakanofu 'e he 'Ene 'Afió, ka 'oku kamata 'enau ng ue ma'a e Pule'anga, peh foki ki he Kapinetí, mei he 'aho na'e fakanofu ai kinautolú. Pea 'oku mahino mai ki he Falé, kuo 'osi fakanofu kinautolu, pea 'i he'ene peh , ko e fuakavá, 'e toki fakakakato p ia 'e he Fale Aleá, ka kuo nau 'osi hoko kinautolu ia ko e Kau Minisit .

Ua ki aí, ko e fakafalemahaki ko eni 'a e Fakafofonga ko ení, na'e 'ikai ke fua ia 'e he Fale Aleá. Na'e 'osi 'i ai e tu'utu'uni Kapineti ki ai. Pea kapau 'e fie t naki ki ai e 'Eiki Minisit Mo'uí, 'oatu ho faingam lie.

'Eiki Minisit Mo'ui : Sea, tapu p pea mo e Feitu'u na, pea mo e Fale 'eikí, pea 'oku ou fakam l atu, Sea, 'i he fakamaama ki he ngaahi ta'efemahio'aki ko ení, Sea. Ka 'oku ou tui tatau mo e Feitu'u na, Sea. Ko e lele ko eni

Taimi: 1200-1205 Ho'at

'Eiki Minisit Mo'ui: ...P 'a e Pule'anga mei he 'aho na'e fakahoko ai hono fakanofa 'e he 'Ene 'Afio 'aho 5. Kuo 'osi lele fakalao e Pule'anga ia pea mo e Konisit tone 'a e Kapineta, ko e fakafuakava'i he 'aho ni ke fakalao'i 'a e ngaahi fakataha ko ia e Fale Alea, ke tau hoko atu kae kamata 'etau fakataha faka-Fale Alea.

Sea ko e folau fakafaito'o ia 'a e 'Eiki Minisit Pa'anga Sea na'e fua p'ia, na'e tali p'ia he Kapineta pea ko e fakaangaanga p'ia 'e me'a mai 'a e 'Eiki Minisit ... (kovi e ongo)...he mahina katu'u, ko e uike p'ie ua na'e fai ki ai 'a e poaki Sea, pea 'oku ou tui ...ko e me'a p'ia 'oku ou lava 'o tuku atu he taimi ni m 1 .

'Eiki Sea: Me'a mai Fakafofonga 'a 'Eua.

Tevita Lavemaau: Tapu mo e 'Eiki Sea, pea tapu ki he Pal mia mo e Hou'eiki Minisit 'o e Kalauni, Hou'eiki N pele kae 'uma' 'a e Fakafofonga 'o e Kakai. 'Eiki Sea 'oku ou fakam 1 atu 'Eiki Sea ki he lava lelei e fatongia faka'ofa'ofa e pongipongi ni ho Fale pea mo e lotu na'e tataki'aki Sea, pea fakafuakava'i e Hou'eiki Minisit .

Hoha'a ki he tu'unga fakamo'ui lelei 'Eiki Pal mia

Sea 'oku 'i ai e ki'i me'a 'oku hoha'a ki ai e motu'a ni 'Eiki Sea, 'oku 'i ai 'a e hoha'a 'a e kakai 'o e fonua ki he tu'unga fakamo'ui lelei ko 'o e 'Eiki Pal mia, mea'i p'ie kakai 'o e fonua, talu pea mei he kamata 'a e 'osi 'a e fili Fale Alea.

'Eiki Sea: K taki p'ie Fakafofonga 'Eua koe'uh 'oku ou fakatokanga'i atu 'oku lolotonga me'a atu 'a e 'Eiki Pal mia he taimi ni kole atu toloi ki he'etau fakataha toki 'omai pe ki ai 'ene tali fakafekau'aki mo e me'a 'oku ke tokanga ki ai ...

Tevita Lavemaau: Ko e kole atu eni ia Sea ko e 'uhinga ko e fatongia 'o e Feitu'u na ko e Sea koe 'o e Fale.

'Eiki Sea: Ko ia k'oku 'ikai ke tonu ke tau talanoa ki ai 'oku lolotonga me'a atu tonu p'ie ke me'a heni ke ne tali tonu ho'o ngaahi fiema'u.

Lord Tu'ilakepa: Sea ki'i fakamolemole p'ie ki he Feitu'u na, faingam lie ke u ki'i

'Eiki Sea: Fakafofonga Vava'u ko e tu'o tolu eni ho me'a hake ki 'olunga, te'eki ke 'i ai ha faingam lie e ni'ihini he Fale ni ke nau me'a, k'oku eni kuo tau 'ova tautolu he taimi ko kuo tuku mai.

Lord Tu'ilakepa: Kapau te tau m 1 1 pea tau to e foki mai he 2 sai p

'Eiki Sea: 'Oku 'ikai ke to e 'i ai ha ng'ue e Fale totonu ke tau to e foki mai.

Lord Tu'ilakepa: 'Eiki Sea ka mau ki'i lave atu ki he me'a ko ena 'oku me'a ki ai 'a e Fakafofonga Fika 11 'o 'Eua Sea, he 'oku mahu'inga 'Eiki Sea ki he Fale ni pea mo e kakai 'o e fonua ke nau mea'i ko e h 'a e tu'unga 'oku 'i ai 'a e taki p ko e Pal mia 'o e 'aho ko eni mo e Fale ni mo e fonua ni 'Eiki Sea. 'Eiki Sea kapau na'a ko ha me'a hangatonu *personal*...

'Eiki Sea: K taki p Fakafofonga ko e fakatonutonu Minisit Polisi.

'Eiki Minisit Polisi: M l 'aupito Sea pea tapu mo e Feitu'u na peh ki he Hou'eiki M mipa e Fale, ko 'etau tu'utu'uni kapau leva 'e 'i ai ha faikehekehe he faka'uHINGA ko he founa ng ue ko e faka'uHINGA 'a e Feitu'u na 'oku pule Sea, ko ena kuo ke si'i me'a mai'aki ho faka'uHINGA 'oku 'ikai ke me'a heni 'a e 'Eiki Pal mia Sea, 'oku ou kole atu mu'a, tau kamata lelei p 'etau ng ue, he ko 'etau kamata p eni, Me'a mai p Sea ka tau hoko atu, pou pou atu Sea.

'Eiki Minisit Mo'ui: 'Eiki Sea sai p ke u ki'i tokoni atu Sea

'Eiki Sea: Ko e tokoni Fakafofonga 'oku tali p ?

Lord Tu'ilakepa: 'Ai ke u ki'i lave mu'a au 'Eiki Sea kae toki...

'Eiki Minisit Mo'ui: Tokoni atu p Sea koe'uh ke tali 'a e hoha'a

'Eiki Sea: 'Oku me'a mai e Fakafofonga 'oku 'ikai ke ne tali, ko ia? ...ko eni kuo ne tali

'Eiki Minisit Mo'ui: Tapu mo e Feitu'u na kae 'uma' 'a e Hou'eiki M mipa e Fale Alea 'o Tonga, Sea ko e hoha'a ko eni Sea, ko e 'ai p ke fakahoko atu na'e tengetange 'a e 'Eiki Pal mia, pea kapau 'oku 'i ai ha taha 'oku tengetange 'oku 'i ai 'a e *recovering period* ki he tokotaha ko ia ke ake, 'oku 'i he tu'unga fakafiem lie 'oku fakalalakaka kimu'a ko e ngaahi me'a p ia te u lava 'o tuku atu Sea, neongo ko e 'Eiki Pal mia k 'oku 'i ai e me'a 'i he faka' fika 'i he me'a ko eni he 'ikai ke tau lava tautolu *disclose p* te tau hanga 'o tuku mai 'a e *detail* fekau'aki pea mo e fokoutua ha taha p ko ha tokotaha p ko ha mahaki he Falemahaki Vaiola, ko u tui 'oku fakapotopoto p Sea e fakamatala 'oku ou 'oatu, na'e tengetange 'a e 'Eiki Pal mia fakalalakaka ai p 'ene mo'ui lelei kimu'a, na'e 'uhinga ai 'ene 'i heni 'i he pongipongi ni mo kitautolu, pea 'oku ou tui ko e me'a p ia 'e lava ke 'oatu he taimi ni, ko e *base on confidentiality* 'a e me'a mahu'inga ia Sea tatau ai p p 'oku 'i ai ha taha 'oku fokoutua 'ikai ke lava ke tukuange ngaahi me'a ko ia ki tu'a Sea e fakaikiiki ka ko e ki'i fakanounou p ia 'oku ou ...

<007>

Taimi: 1205-1210

'Eiki Minisit Mo'ui: ... he pongipongi ni, m l .

'Eiki Sea: Sea 'oku ou kole atu Fakafofonga Vava'ú, 'oku 'osi mahino 'a e me'a ia 'oku ke tokanga ki ai.

Lord Tu'ilakepa : 'Oku 'ikai ke mahino ki he Feitu'u na ka u ki'i lave atu ki ai 'Eiki Sea ki he Feitu'u na. Fakamolemole p 'oku 'ikai ke u to e lave au ki he me'a ko eni fekau'aki mo e me'a 'oku ke me'a mai ki ai Minisit Mo'ui. Koe'uhi na'a tau tutuku p mei heni Falé 'Eiki Sea, pea mau foki ki Tokelau. Ka na'a ku toki fanongo mai 'Eiki Sea na'e mea'i lelei p 'e he Feitu'u na na'a mau poaki mai, koe'uhí na'e 'i ai 'a e ni'ihí na'e fakatu'upak pea 'ikai ke..mea'i 'e he ni'ihí 'o e kau M mipá kau ai 'a e motu'a ni, 'a e tu'unga 'oku 'i ai 'a e Pal miá 'Eiki Sea. Pea hang 'Eiki Minisit mo e me'a na'a ke me'a mai ki aí, fiema'u p ke 'ilo 'e he kakai 'o e fonuá ko e h 'a e tu'unga 'oku 'i ai hotau Takí. Ko e HIV p 'Eiki Sea 'e taha 'oua 'e ai ke tala ke 'ilo. Ko e h ha tu'unga 'oku 'i ai ha ni'ihí he fonua ni 'Eiki Sea. Kapau 'oku 'i ai ha tengetange, 'oku mahino 'oku fu'u tu'u he tu'unga 'oku totonu ke fai ha tokanga ki ai 'a e fonua ni fakalukufua ko e h hono kovi ke mea'i 'e he kakai 'o e fonua ni pea mo e Fale ni, 'a e tu'unga 'oku 'i ai hotau 'Eiki Pal mia, ka ko e Pal mia 'oku tau 'ofeina 'Eiki Sea. 'Eiki Sea, 'oku ke me'a ki h 'oku attend 'a e kau toket mei tu'a, koe'uhí 'oku mahino mai 'oku fakalalakaka ka 'oku ta'epau 'a e tu'unga 'oku 'i ai 'a e Pal miá 'Eiki Sea. Pea ko 'etau faka'amú 'Eiki Sea, kia koe 'Eiki Minisit Mo'ui, ke ke lipooti ki he kakai. Ko e h 'a e tu'unga 'oku 'i aí, kapau 'oku kanis (h fanga he fakatapu) 'ai ke mahino. Pea kapau 'oku fiema'u ke 'i ai hano hiku pea hiki hake p Tokoni Pal miá 'o taki he fonua ni pea tau hoko atu. 'Eiki Sea, ko e fa'ahinga Fale ko ení, fiema'u ha taha ia 'oku toto lelei 'Eiki Sea ..

'Eiki Minisit Polisi : Ka u ki'i fakatonutonu e 'Eiki N pele Sea.

'Eiki Sea : Me'a mai 'Eiki Minisit Polisi.

'Eiki Minisit Polisi : Tapu mo e Feitu'u na 'Eiki Sea. Ko e me'a ko eni 'oku peh 'oku ha'u mei he kau toket 'oku ta'epau, ko e toket p te ne talamai a e fo'i lea ko ia. 'Oku 'ikai ko ha 'Eiki Pal mia eni ia 'oku me'a holo mo ha toket , 'oku lave'i p ia 'e he kakai. Ko e fakatonutonu ia. Ko e fakaakeake na'e fakahoko mai 'e he 'Eiki Minisit , ko e faka'aluma 'oku peh 'oku kanis ..

Lord Tu'ilakepa : Sea 'oku ou kole fakamolemole ki he Minisit .

'Eiki Minisit Polisi : Fakatonutonu atu 'Eiki Sea 'oku hala.

'Eiki Sea : Mahalo 'oku sai ke 'oatu 'ene fakatonutonu.

Lord Tu'ilakepa : 'Ikai 'oku ou kole fakamolemole au mahalo ne fu'u m fana p 'eku lea 'oku 'ikai ko ha toket au.

'Eiki Sea : Pea 'oku tali p ke fakafoki 'ene me'a.

'Eiki Minisita Polisi: M 1 Sea

Lord Tu'ilakepa : Ko e me'a ko ia 'oku tau tokanga ki aí 'Eiki Sea, ke mahino Sea. Kapau leva 'oku fakaakeake 'Eiki Sea, pea 'oku 'i ai 'a e tu'unga na'e a'u ki ai 'etau Pal miá 'oku mahino mai, 'oku fu'u fiema'u 'aupito ke fai ha tokoni. Sea, 'oku 'ikai ko ha toki me'a eni ia 'oku hoko. Talu p eni ia 'a e kamata mai 'a e to'u Fale Alea kuo 'osi, lele mai mo e Pule'anga motu'á, mo e

hokohoko p . 'E kau muimui mo e kau Minisit . Mou fakamolemole kapau 'oku mou ongo'i na 'oku fu'u lahi 'a e ng ué, h hano kovi ke me'a mai, koe'uhí ke me'a p ia 'o Fakafofonga kae hoko hake ha taha 'ia moutolu hoko ko e Pal mia ka tau lele. Ko ia pe 'Eiki Sea.

Veivosa Taka : Sea, tapu pea mo e 'Eiki Seá pea tapu mo e 'Eiki Tokoni Pal miá kae 'uma' 'a e Hou'eiki 'o e Fale ni. Sea, 'oku ou kole fakamolemole atu hoku tokouá, fiema'u p ke tau faka'apa'apa ko e ta'u fo'ou eni, pea kapau 'oku ke faka'apa'apa'i au, 'e faka'apa'apa'i 'e he kakai. 'Oku fu'u 'ova 'ene ngaahi me'a 'oku fakahokó, pea ko 'ene tau'at ina ka 'oku ou kole atu p ke tau ma'u 'a e fa'ahinga ongo ko iá, he 'oku 'ikai ke ke loto ke fai p 'a e me'a ko ia. M l Sea.

'Eiki Sea : M l Fakafofonga ho'o to'o 'a e mafai ne 'oatu ke ke tokoni ai...

Lord Tu'ilakepa : Fakamolemole atu Fakafofonga ko e h ha'aku leva 'e kovi. Ko e h ha me'a 'oku ou fakah he Fale ni.. Ko 'emau hoha'a mei Tokelau, ke mea'i 'e he kakai 'o e fonuá pea mo e Hou'eiki kotoa ko e h 'a e tu'unga 'oku 'i ai 'a e 'Eiki Pal mia.

'Eiki Sea : Fakafofonga toe p ho'o miniti 'e taha.

Kole ki ha lipooti tau'at ina ki he tu'unga mo'ui 'a e Pal mia

Lord Tu'ilakepa : Kaikehe 'Eiki Sea 'oku ou faka'amu p 'Eiki Sea, ke mou fakakaukau tonu ke 'omai angé 'a e toket ko eni ko 'oku ne si'i tokanga'i 'a e Pal miá, ke ne 'omai ha l pooti ki he Feitu'u na, h 'a e tu'unga totonu. Ko e Minisit Mo'uí ia 'oku ou tui p 'e 'i ai 'a e *conflict* 'Eiki Sea. He koe'uhí ko e tokotaha ko ení 'Eiki Sea 'oku 'i he tafa'aki p ia 'e 88 'o e Fale, ka ko e fili foki ia 'o e 'Eiki Pal mia . 'Ai ha taha 'oku tau'at ina ke ne 'omai ha L pooti ki he Feitu'u na pea ke mea'i 'e he kakai 'o e fonuá, tautautefito kia kimoutolu Vava'u, pea mahalo p mo Ha'apai mo Niua ko e h 'a e tu'unga, ke 'ai p pea tau hoko atu. Ka ko u tui 'Eiki Sea 'oku 'ikai ke 'i ai ha tu'unga lelei. Kapau 'oku fakaakeake, pea 'oku totonu ke 'oange ha'ane m l l pea tau salute ki ai he fu'u ng ue lahi na'a ne fai.

'Eiki Sea : M l Fakafofonga kuo 'osi ho'o taimí, mo e me'a 'oku ke tokanga ki ai. Hang p ko e me'a na'a ku 'osi fakamatala atu 'anenaí, 'oku 'ikai me'a heni 'a e 'Eiki Pal mia pea ko e ngaahi me'a 'oku mou kole ki aí, tonu ke 'ave taupotu p ki ai, hangatonu ki he 'Eiki Pal miá ke 'omai ha'ane tali. Pea 'i he'ene peh 'oku 'ikai totonu ke tau toki hoko atu ka mou toki me'a mai he taimi ko ia 'e toki 'i heni ai 'a e 'Eiki Pal mia. 'I he'ene peh Hou'eiki toloi 'a e Fale ki he M nité, kae tuku ha faingam lie ki he kau Fakafofonga ko eni 'o e Fale Aleá ke nau lele atu ki he'ene 'Afió mo e tohi 'o e Tali Folofola. Mou me'a hake ke tau Kelesi.

Kelesi

(Kelesi tuku ai pe 'Eiki Sea e fakataha'anga 'o e 'aho ni)

<008>

Fakam 'opo'opo Feme'a'aki Fale Alea 'o Tonga

FALE ALEA 'O TONGA

Fakama'opo'opo 'o e Feme'a'aki – 2018

'Aho Tu apulelulu, 18 Sanuali 2018

10:00 am

Fale Alea 'o Tonga

1. Lotu – Fakafofonga Fika 5 Tongatapu (Losaline Ma asi)
2. Fuakava i a e Eiki Sea o e Fale Alea i he fuakava a e Hou eiki M mipa o e Fale Aleá.
3. Fuakava i a e Eiki Pal mia o Tongá i he fuakava a e Hou eiki M mipa o e Fale Aleá pea mo e fuakava a e Hou eiki Minisitaá
4. Fuakava i a e kotoa o e Hou eiki M mipa o e Fale Aleá i he fuakava a e Hou eiki M mipa o e Fale Aleá
5. Fakafe iloaki e he Eiki Pal mia a e Hou eiki Minisit a e Kapinetí pea fuakava i a e Hou eiki Minisitaá i he fuakava a e Hou eiki Minisitaá.
6. Taliui a e Hou eiki M mipa. Poaki mai a e Eiki Minisit Pa anga & Palani Fakafonua.
7. Me a a e Eiki Sea o e Fale Alea o fakam l ia hono fakakakato o e ngaahi fuakavá
8. Fili a e Fakafofonga Fika 13 o Ha apai, Veivosa Light of Life Taka, ko e Sea o e Komiti Kakato.
9. Lipooti Fika 1/2018 a e Komiti Fili ki he Tali Folofola. Tali a e Lipooti o ikai ha to e fakatonutonu. Fili e he Eiki Sea a e Fakafofonga N pele Fika 3 o Tongatapu (Lord Vaha i) mo e Fakafofonga Fika 3 o Tongatapu (Losaline Ma asi) ke na me a atu mo e Tali Folofola ki He ene Afió, Tupou VI.
10. Ngaahi Me a Makehe.

Me a a e Fakafofonga N pele o Eua o tokanga ki he li aki fakataha a e Minisita Pa anga mo e ngaahi lipooti pa anga oku fiema u ke ne fakah mai ki he Fale Alea. Poupou ki ai a e Fakafofonga Fika 15 o Vava u o makatu unga ia i he fiema u a e Kupu 53 o e Konisitutone. Me a a e Eiki Sea oku ikai fiema u ke fakahoko e he Minisitá ene fuakavá i he fuofua fakataha a e Fale Aleá pea te ne toki fakahoko p i he fakataha hoko te ne kau mai kiai. Tu utu uni e he Eiki Sea ko e Kupu 53 o e Konisitutone oku ikai fakah pau ai a e taimi ke fakahoko ai a e lipooti a e Minisita Pa angá ki Fale Alea fekau aki mo e ngaahi fakamatala pa angá, pea e lava p ke toki fakah mai he oku ikai fiema u ke fakahoko i he fuofua fakatahá p .

Me a a e Fakafofonga Fika 11 o Eua o tokanga ke omai ha lipooti o e tu unga mo ui lelei a e Eiki Pal miá. Poupou a e Nopele Fika 1 Vava u ki he kaveinga ni. Me a a e Eiki Sea ke toki fakahoko a e fiema u ko ení ki he Eiki Pal miá i ha ana me a mai ki he fakataha a e Fale Aleá.

KELESI.

TOLOI A E FALE ALEA KI HE MONITE 22 O SANUALI 2018.